

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 10064-05-15 פלוני נ' אחים שבע שיווק תוצרת חקלאית בע"מ

בפני כבוד השופט דב גוטליב

תובע פלוני
ע"י ב"כ עוה"ד דוד כהן (מטעם הסיוע המשפטי)

נגד

נתבעת אחים שבע שיווק תוצרת חקלאית בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד עמיחי טרוזמן ואח'

פסק דין

לפניי תובענה לפיצוים עבור נזקי גוף אשר נגרמו לתובע, לטענתו, במהלך עבודתו כסבל ובעת שהרים שלושה ארגזי ירקות. בין הצדדים קיימת מחלוקת בשאלת החבות והנזק.

רקע בתמצית:

1. התובע, יליד 1988 נפגע, לטענתו, בתאריך 18/03/2012 במהלך עבודתו כסבל במחסן הנתבעת באזור התעשייה בצריפין. לטענת התובע, בעת שהרים לבדו קרטונים כבדים של ירקות ופרות הוא חש בכאב עז בגב ונגרמו לו נזקי גוף (להלן: התאונה).
2. בתמיכה לתביעתו הגיש התובע חוות דעת מומחה בתחום האורתופדיה ולפיה בעקבות התאונה נותרה לו נכות צמיתה בשיעור 20% וכן חוות דעת מומחה בתחום הפסיכיאטריה, ולפיה נותרה לו נכות צמיתה בשיעור 30%.
3. הנתבעת הכחישה בכתב ההגנה את טענות התובע בכתב התביעה, ציינה שגרסת התובע מגמתית ונועדה "ליצור אחריות יש מאין", ולחילופין, טענה שככל שארעה התאונה, היא ארעה ברשלנותו הבלעדית של התובע. הנתבעת הגישה חוות דעת מומחה בתחום האורתופדיה ולפיה בעקבות התאונה נותרה לתובע נכות בשיעור 10% וכן, הגישה חוות דעת בתחום הפסיכיאטריה, ולפיה התובע אינו סובל מנכות נפשית בעקבות התאונה.
4. בעקבות הפער בין חוות דעת הצדדים, מונו כמומחים מטעם בית משפט, ד"ר משה לוינקופף בתחום האורתופדי ופרופ' מרק וייזר בתחום הפסיכיאטרי. חוות דעת המומחים הוגשו לתיק, ולפיהן בעקבות התאונה נותרה לתובע נכות בתחום האורתופדי, בשיעור 20% וכן נכות בתחום נפשי בשיעור 20%.
5. הצדדים הגישו ראיותיהם בתצהירי עדות ראשית והגישו בנוסף לחוות הדעת הנזכרות לעיל גם חוות דעת מומחים בתחום התעסוקה והשיקום. בדיוני ההוכחות שהתקיימו בתיק העידו

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 10064-05-15 פלוני נ' אחים שבע שיווק תוצרת חקלאית בע"מ

בפרשת התביעה התובע, אמו, רעייתו ומר אחמד אבו לאבן. בפרשת ההגנה, העיד מר שאול גבע, הבעלים והמנכ"ל של הנתבעת במועד הרלוונטי לתביעה. בנוסף העידו ונחקרו המומחים מטעם בית משפט וכן מומחי הצדדים בתחום התעסוקה / שיקום.

6. מסיכומי הצדדים, עולה שהצדדים חלוקים בנוגע לנסיבות התאונה, קיומה של רשלנות, ושיעור הנזק. בשים לב לגדר המחלוקת, יש לדון תחילה בנסיבות התאונה.

נסיבות התרחשות התאונה

7. בתצהיר עדות שהגיש התובע, תאר התובע את נסיבות קרות התאונה כדלקמן:
"3. ביום 18/03/12, לפנות בוקר, סידרתי סחורה בחצר המחסן שבחזקת האחים שבע, תוך כדי הכנת הסחורה, התכופתי להרים 3 קרטונים של מלפפונים הנושאים משקל רב, כאשר התרוממתי ביצעתי תנועה סיבובית למשטח, אז הרגשתי קליק בגב התחתון."
8. התובע טוען שהנתבעת אחראית ברשלנותה למכלול נזקיו, בעיקר, מחמת שלא הנהיגה שיטת עבודה בטוחה; דרשה ממנו להרים משאות כבדים ללא אמצעי עזר וללא הדרכה ופיקוח ואף לא הזהירה אותו מפני הסיכונים הטמונים בהרמת משאות כבדים.
9. הנתבעת טוענת כי דין התביעה להידחות מחמת הטעמים שלהלן: התובע העיד שאינו יודע קרוא וכתוב, התצהיר לא תורגם לו וכאשר הוא נשאל לגבי תוכן התצהיר השיב שאינו יודע מה כתוב בו; התובע לא הוכיח את אירוע התביעה ולא את נסיבותיה האמיתיות, גרסתו היא עדות יחידה של בעל דין והיא אינה מתיישבת עם המסמך הרפואי הראשון שנכתב לאחר התאונה; התובע שיקר בעדותו בעניינים שונים ובכל מקרה, לא הוכיח שנדרש להרים משקל החורג מהמשקל הסביר והמותר, בשים לב גם לעדות עד הנתבעת, ולפיה אין צורך להרים יותר מארגז אחד.
10. ראוי לציין, כי במהלך דיון ההוכחות התנגדה הנתבעת להרחבת חזית, וטענה שבכתב התביעה לא ציין התובע כי הוא נפגע בעת שהרים שלושה ארגזים של ירקות אלא לראשונה רק בתצהיר העדות. טענה זו לא הופיעה בסיכומי הנתבעת ודומה כי נזנחה. מכל מקום ומעבר לדרוש אני סבור שאין המדובר בהרחבת חזית, וזאת מהנימוקים שיפורטו להלן:
ראשית, בחינת הדברים, מעלה שגרסת התובע היא אחת, גרעין הגרסה הוא אחיד, אלא שבתצהיר, מפורטים פרטים נוספים שיש בהם כדי להסביר את ההתנהלות וכך גם מטבע הדברים בעדות שעה שהתובע נשאל שאלות לפרטי הפרטים ומשיב את תשובותיו.
בשים לב שסעיפי הרשלנות הכלליים פורטו בכתב התביעה, כאשר גרסה מפורטת מטעם התובע מופיעה גם בחוות דעת המומחים שצורפו לכתב התביעה, וכן ובעיקר לכך שסמוך לאחר התאונה (כבר בשנת 2012) הנתבעת אישרה על גבי טפסי המוסד לביטוח לאומי (להלן: המל"ל) את גרסת התובע – לא יהא נכון להגדיר את גרסת התובע בתצהירו כהרחבת חזית.
שנית, הנתבעת התגוננה לגופם של דברים, לאחר הגשת תצהירו של התובע כשמלוא הגרסה לפנייה. הנתבעת ידעה שאלו הן הטענות והביאה עד מטעמה כדי לסתור אותן. בכך באה לפני בית המשפט גרסה מלאה של שני הצדדים ביחס לכל רכיבי האירוע. אין המדובר במצב בו

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 10064-05-15 פלוני נ' אחים שבע שיווק תוצרת חקלאית בע"מ

התובע על דוכן העדים הוסיף ו/או הרחיב ו/או שינה חזית באופן שלנתבעת לא הייתה האפשרות להתגונן ולסתור את הגרסה.

משמע, בענייננו, התקיים דיון לגופו של עניין בטענות התובע, תוך שכל הצדדים התייחסו ספציפית לטענות ונפרשה המחלוקת העובדתית לעיצומה באופן המאפשר הכרעה לגופו של עניין (ע"א 311/83 פינקלשטיין נ' פלבסקי (20/3/85); כן ראו: ע"א 441/88 ירחי נ' גולדגרבר (10/12/1989); ע"א 521/83 קרפינובסקי נ' המחלבות המאוחדות בע"מ, (28/3/88); ת"א 45672-02-15 פלוני נ' בית ספר שקמה ואח' (01/01/2019)).

11. לאחר ששקלתי את העדויות שנשמעו לפני ובחנתי את מהימנות העדים, באתי לידי מסקנה שגרסת התובע עדיפה על גרסת הנתבעת, והיא נתמכת בראיות משמעותיות נוספות, כפי שיפורטו להלן:

א. התובע נחקר על גרסתו בחקירה נגדית, חזר עליה באורח עקבי (הגם שניתן היה להתרשם כי שפת אמו אינה עברית אלא ערבית) וגרסתו לא נסתרה. התובע שלל כל אפשרות ולפיה חש בכאב בגב טרם הרים את הארגזים והדגיש, כי חש בכאב חד בגב בעת שהרים שלושה ארגזי מלפפונים והסתובב כדי להניח אותם על המשטח (עמ' 7 ש' 4 ו-5 וש' 15-16).

ב. אמת, בעדות התובע נמצאו סתירות אך לא בעניינים מהותיים (למשל: כאשר התברר שהתובע מסר בחקירתו שאין סרט המתעד את החתונה שלו, בעוד רעייתו אישרה בחקירתה הנגדית שקיים סרט חתונה והיא אף צפתה בו) ובכל מקרה לא מצאתי שיש בהן כדי לפגוע בגרעין הגרסה שמסר התובע, לבטח כאשר זו אושרה על ידי הנתבעת סמוך לאחר התאונה, כפי שיפורט בהמשך.

ההימנעות מפסילה גורפת של עדות שנמצאו בה דברי שקר מבוססת על ניסיון החיים לפיו 'גם השקרן כולל בדבריו קטעי אמת, וכי גם דובר שעיקרי דבריו אמת מטבל דבריו לפעמים באמירה שאינה אמת, ועל בית המשפט לנסות ולהפריד בין אלו לאלו' (ד"נ 3081/91 קוזלי נ' מדינת ישראל, פ"ד מה(4) 441, 459) והיא נסמכת גם על הוראות סעיף 57 לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971, המתיר לבית המשפט ליטול עדות הנגועה בסתירות ו"לנסות ולבור בה את הבר מן התבן, היינו לחלק את העדות באופן שבית המשפט יתן אמונו בחלק מן הדברים וידחה יתרתם" (ע"פ 5612/92 מדינת ישראל נ' בארי, פ"ד מח(1) 302, 317; ע"א 6499/05 חליל גנים נ' אברהם רובינשטיין ושות' (15/10/2006)).

ג. כפי שיבואר להלן, בזמן אמת אישרה הנתבעת את גרסת התובע. בניגוד להכחשת התאונה בכתב ההגנה ובתצהיר שהוגש מטעם הנתבעת. בסמוך לתאונה, אישרה הנתבעת את גרסת התובע בשני מועדים שונים, בעת שמילאה וחתמה על הטפסים שהיו דרושים לתובע לניהול ההליכים בביטוח הלאומי (להלן: המל"ל). המסמך הראשון מבחינה כרונולוגית זהו טופס בל/250 של המל"ל מיום 27/3/2012 (להלן: טופס 250). המסמך הנ"ל נערך פחות מחודש לאחר התאונה והוא נושא את חותמת הנתבעת ואת חתימת הבעלים (עד הנתבעת, מר שאול גבע). עיון בטופס 250 מעלה שהטופס מופנה לקופת החולים, ובמשבצת של

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 10064-05-15 פלוני נ' אחים שבע שיווק תוצרת חקלאית בע"מ

- "כתובת מקום התאונה" נרשם: "העסק" ובמשבצת של "תיאור התאונה" נרשם בו כך: "נתפס הגב בעת הרמת קרטונים ירקות ופירות". מטבע הדברים, התובע צירף טופס זה לראיותיו והסתמך עליו.
- המסמך השני עליו חתמה הנתבעת הוא טופס בל/211 מיום 10/4/2012 ובו שוב מופיע תיאור התאונה, כדלקמן: "בזמן עבודה נחבל בגב עקב הרמת משקל כבד".
- ד. הנתבעת אינה מתכחשת לאותנטיות של החותמת והחתימה שעל גבי הטפסים, גם לא לכך שהחותם (מנהל ובעלים הנתבעת) היה מודע לגרסה שנרשמה בטפסים, אלא טוענת שהטפסים נחתמו כדי לאפשר לתובע לקבל טיפול רפואי. בסיכומיה נמנעה הנתבעת מלהתייחס למסמכי המל"ל הנ"ל ולמשמעות המשפטית והעובדתית הנטענת ביחס אליהם.
- ה. עד הנתבעת, מר שאול גבע טען בתצהירו שהתובע הועסק על ידי הנתבעת במועדים הרלוונטיים כעובד כללי ותפקידו היה לנקות את המחסן ושקילת ירקות ליחידים. לדבריו, במידה והיה צריך להזיז משטח באמצעות עגלה חשמלית התובע היה מזיז את המשטח למקום המיועד. העד מסר שהתובע לא נפגע בנסיבות שתיאר ובכל מקרה בשום שלב לא נדרש להרים יותר מקרטון אחד; לא מסר לעד ביום התאונה שהוא נפגע בעת שהרים ארגזים; המלגזן, מר שמואל ז"ל, סיפר לעד שהתובע הגיע מביתו כשהוא לא מרגיש טוב וכן שהתובע לא נפגע באותו היום בעבודה ולמעשה בכלל לא התחיל את יום העבודה.
- ו. בחקירתו הנגדית מסר עד הנתבעת תשובה שונה ביחס לנסיבות החתימה על הטפסים שהגיש התובע למל"ל. העד מסר שחתם על הטפסים מחמת "טוב לבו של מנהל החשבונות, כנראה שמנהל החשבונות רצה לעזור לו וכתב מה שאמר, אני גם אמרתי למנהל החשבונות מה פתאום, אמר לי שאול אנחנו עוזרים לו לקבל את הביטוח הלאומי זה הכול." (עמ' 24 ש' 33-35 לפרוטוקול).
- ז. גרסת עד הנתבעת ביחס לנסיבות החתימה על טפסי המל"ל לא הופיעה בתצהירו, נטענה לראשונה בחקירתו הנגדית ומכל מקום – מנהל החשבונות מטעם הנתבעת לא הוזמן לעדות על מנת להצהיר שאכן אלה היו נסיבות חתימת הנתבעת על הטפסים, לבטח כאשר הטפסים מולאו ונחתמו על ידי נציג הנתבעת (שכן אין חולק שהתובע אינו יודע לקרוא ולכתוב בעברית) ועל כן איני יכול לקבלה.
- הימנעות הנתבעת מזימון עד רלוונטי זה, בהעדר כל הסבר, מחזקת את גרסת התובע (ע"א 465/88 הבנק למימון ולסחר בע"מ נ' מתתיהו, פ"ד מה(4) 651, 660 (1991)), לפיה צד להליך שנמנע מהבאת עד או ראיה רלבנטיים – רואה זאת בית המשפט כראיה כנגדו (ראו גם אריאל פורת ואלכס שטיין "דוקטרינת הנזק הראייתי: ההצדקות לאימוצה ויישומה במצבים טיפוסיים של אי-ודאות בגרימת נזקים" עיוני משפט כא (2) (1998)).

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 10064-05-15 פלוני נ' אחים שבע שיווק תוצרת חקלאית בע"מ

- ח. אין חולק שהנתבעת לא רק חתמה על טפסי הביטוח הלאומי אלא גם מילאה את הטפסים, עליהם כאמור מופיעה גרסת התובע, כי נפגע ביום 18/3/12 – בעסק – בעת שהרים קרטונים של ירקות ופירות.
- בנסיבות אלה, קשה לקבל את הסבריו ותירוציו בדיעבד של מנהל הנתבעת, לפיהם חתם על הטפסים שהגיש התובע למל"ל כדי לאפשר לתובע לקבל טיפול רפואי ומדוע לאפשר לתובע לקבל זכות כלשהי אם לא נפגע אצל הנתבעת? ובכלל, מדוע להתאמץ עבורו אם הוא משקר?! עדות עד הנתבעת אינה הגיונית ואני מוצא קושי לתת בה אמון.
- ט. בעניינינו, מדובר בטפסים ברורים וחד משמעיים עליהם חתומה הנתבעת ומנהלה ואלה מאשרים לא רק את מועד התאונה ומיקום התאונה, אלא גם את גרסת התובע ולפיה בעת שהרים "קרטונים" ולא קרטון אחד (כנטען בתצהיר מנהל הנתבעת) הוא נפגע בגב. בהתאם להלכה שנקבעה בע"א 498/60 **מקורות חברת המים בע"מ נ' ישעיהו זכריש** (18/08/61); ע"א 697/72 **ויסמונסקי נ' מרכבים מפעלי מתכת בע"מ** (10/01/74); ע"א 685/87 **אלבוז נ' פסקל** (31/12/87), להצהרה של המעביד לביטוח לאומי יש ליתן משמעות כשל הודאת חוץ של בעל דין, כראייה לנכונות הפרטים הרשומים בה והודאה בהם. המעביד רשאי אומנם להוכיח שהאמור בהודאה זו אינו נכון או נרשם בטעות אך הנטל מוטל על המעביד להוכיח טענה זו.
- י. גרסת הנתבעת ביחס לנסיבות שהובילו לחתימה על טפסי המל"ל אינן יכולות להתקבל. מדובר בטענות שנטענו על דרך הסתם ובדיעבד ובכל מקרה לא הוכחו, לבטח כאשר מדובר ברישום מפורט וברור שנערך על ידי נציג הנתבעת (עמ' 24 ש' 33-35 לפרוטוקול מיום 20/3/2018), ומנהלה חתום עליו.
- יא. הנתבעת מפנה למסמך הנחזה להיות הודעה שמסר עובד הנתבעת מר שמואל ז"ל במל"ל ביום 27/08/2015 וטוענת שיש לקבל את ההודעה כראייה מחמת שהתובע לא התנגד להגשתה, כאשר הנתבעת צירפה הודעה זו לתיק המוצגים מטעמה.
- דין הטענה להידחות. צירוף מסמך לתיק המוצגים אינו "הופך" את המסמך לראייה קבילה בתיק. המסמך יוכשר כראייה רק לאחר שיתקבל על ידי בית משפט כראייה, בהתאם לדיני הראיות או בהתאם להסכמת הצדדים (ר' החלטתה של כב' השופטת דליה גנות בת"א 23257/04-12 **ע.ב. נ' מדינת ישראל** (18/05/2014)).
- יב. במקרה הנדון המסמך צורף לתיק מוצגי הנתבעת ואין די בטענת הנתבעת שהתובע לא התנגד למוצג כאשר ספק בעיני אם בכלל היה מודע למסמך זה, לבטח שבין שני מועדי ההוכחות החליף התובע ייצוג משפטי.
- מעבר לצורך ואף אם הייתה ההודעה מוגשת לתיק כראייה, נוכח הסתירות הפנימיות המופיעות בה, ספק אם ניתן היה לתת להודעה זו משקל כלשהו, לבטח בהעדר אפשרות לחקור בחקירה נגדית את מוסר ההודעה (שבשלב ניהול המשפט הלך לעולמו). הנתבעת טוענת כי מהודעה זו שמסר שמואל ז"ל עולה שהתובע הגיע מביתו כאשר הוא סובל מכאבי

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 10064-05-15 פלוני נ' אחים שבע שיווק תוצרת חקלאית בע"מ

גב, ואולם עיון בהודעה שמסר שמואל ז"ל במל"ל, שנים לאחר התאונה, מעלה לכאורה ששמואל ז"ל, אף לשיטתו, לא שוחח עם התובע ולא יכול היה לדעת שהתובע הגיע מביתו כאשר הוא סובל מכאבי גב.

בהודעה מסר שמואל ז"ל, לכאורה, שראה ביום התאונה את התובע כאשר הוא בקושי הולך ומתלונן על כאבים אך התובע לא אמר לו שום דבר. שמואל ז"ל מציין בהודעה ששאל את התובע "למה בכלל באת לעבודה במצב כזה, שאלתי אותו מה מו מי אבל הוא בכלל לא הגיב אז אני אמרתי לו שב בצד עד שיבוא שאול שהוא הבעל בית שלנו. הוא ישב כל הזמן למטה על כיסא שהבאתי לו במקום שהראיתי לו ושם ישב כל הזמן ולא עשה שום דבר מהרגע שהגיע מהבית... ששאלו הגיע שאל מה קרה ואני אמרתי לשאל שהוא בא ככה מהבית לא מרגיש טוב ואמרתי לו שישב בצד. בכל אופן הוא לא אמר לנו שום דבר!! לא ידענו אני וגם שאול... (לא ברור, ד.ג.) מה יש לנו. שאול אמר לי להקפיץ אותו הביתה- לאחר שכל מה שידענו זה שהוא לא מרגיש טוב. אני הקפצתי אותו לבקשת שאול הביתה. לפי ההנחיה שלו. (פתאום הוא התחיל לדבר)- כי הנחה אותי איך להגיע לבית שלו- מאז לא ראיתי אותו שוב. לשאלתך עלי לציין שיום לפני כן וגם ביום שקודם לכן... (מילה לא ברורה, ד.ג.) היה בעבודה כרגיל עבד בלי שום בעיה" (הדגשות שלי ד.ג.). כפי שפורט כבר לעיל, גרסתו של שמואל ז"ל בהודעה תמוהה. אם אכן שמואל ז"ל לא שוחח עם התובע ולא ידע מה יש לו, הרי שגם לא יכול היה לדעת שהתובע הגיע מביתו מלווה בכאבי גב, כנטען.

ג. התובע הזמין לעדות מטעמו את העד אחמד אבו לבאן (להלן: אחמד). העד מסר בתצהירו כי במועדים הרלוונטיים הוא עבד כסבל במחסן סמוך למחסן בו עבד התובע. לדבריו, ביום התאונה העד והתובע הגיעו יחד לעבודה במשמרת לילה במונית, וצעדו מאזור התחנה למחסנים ואף הספיקו לאכול יחד בהפסקה טרם התובע נפגע. לדברי העד, ביום התאונה, שמואל פנה אליו ואמר לו "אחמד נפל, לא יכול לעמוד ויושב על עגלת המשקל". לבקשת שמואל, העד הגיע למחסן וראה את התובע כשהוא יושב על עגלת המשקל ובוכה מכאבים. העד ציין שפנה לשאול וביקש להזמין לתובע אמבולנס דחוף, אך שאול סירב ואמר שאין צורך וביקש משמואל לקחת את התובע הביתה ברכבו. העד ציין שהוא ושמואל סחבו יחד את התובע באמצעות עגלת המשקל לכיוון הרכב, עזרו לתובע לעלות על הרכב, תוך שהתובע מתלונן על כאבים ושמואל פינה את התובע ברכב (סעיפים 14-4 לתצהיר).

ד. העד אחמד נחקר בחקירה נגדית ומסר שהוא בן 45, מכיר את התובע הרבה שנים כיוון שהמשפחה של העד גרה ליד המשפחה של התובע. העד אישר בחקירתו כי לא ראה את האירוע וציין כי הגיע לעבודה באותו היום בשעה 30:23 בערך, ולמרות שלא הסתכל בשעון, נודע לו שקרה לתובע משהו "כמעט על הבוקר, בערך בארבע", כאשר שמואל קרא לו ואמר: "הוא יושב על המשקל נתפס לו הגב בוא תסתכל עליו, כי אתה חבר שלו".

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 10064-05-15 פלוני נ' אחים שבע שיווק תוצרת חקלאית בע"מ

טו. עדותו של אחמד מתיישבת עם גרסת התובע ומצאתי לתת בה אמון. העד נזהר לומר דברים שלא ראה בעיניו ולא ניסה לטעון שראה את התובע מרים קרטונים ונפגע, אלא הקפיד בתצהירו ובעדותו למסור רק את מה שקלטו חושי.

טז. בהתאם לעדותו של אחמד, הוא והתובע הגיעו לעבודה יחד בשעה 11:30; טרם אירע האירוע התאונה, הספיקו אחמד והתובע לעבוד במחסנים ואף אכלו יחד בהפסקה; ובהמשך, לפנות בוקר, אירע אירוע התאונה ואחמד הוזעק על ידי שמואל בטענה שלתובע נתפס הגב.

אומנם התובע אישר בחקירתו הנגדית שהתאונה אירעה בתחילת העבודה, אך ייתכן שלא הבין את השאלה, שכן בתחילת עדותו מסר שנפגע בארבע בבוקר (עמ' 4 ש' 31 לפרוטוקול מיום 20/03/2018) וכך גם בתצהירו (סעיף 3) מסר במפורש שהתאונה אירעה לפנות בוקר וגרסה זו מתיישבת לא רק גם עם עדותו של אחמד (ביחס לשעה בה הוזעק על ידי שמואל לראות מה קרה לתובע), אלא גם עם טענת שאול בתצהירו ובעדותו (עמ' 23 ש' 15-24 לפרוטוקול מיום 20/03/2018) ולפיה הגיע למחסן ביום התאונה בשעה שלוש לפנות בוקר וביקש לפנות את התובע לביתו, וגם עם הודעתו של שמואל במל"ל ולפיה התובע הגיע לעבודה ביום התאונה בסביבות השעה 23:00.

יז. סקירת הראיות הנ"ל, מעלה שגרסת הנתבעת ולפיה התובע הגיע לעבודה כאשר הוא סובל מכאבי גב ולמעשה לא עבד כלל ופונה לביתו – פחות מתקבלת על הדעת, כאשר התובע הגיע לעבודה בשעה 23:00 או בשעה 23:30 ופונה לביתו רק לאחר 03:00 לפנות בוקר (אז הגיע שאול למחסן). פחות מתקבל על הדעת וממילא הנתבעת לא טענה בשום שלב שהתובע המתין ישוב בצד משך מספר שעות כשהוא מתלונן על כאבי גב קשים, עד שפונה לביתו. סביר יותר שהתובע הגיע לעבודה בשעה 23:00 או 23:30 ועבד עד שבשלב מסוים, לפנות בוקר, הרים את הארגזים וחש כאב בגבו ואז פונה לביתו.

יח. טענה נוספת שיש להידרש אליה היא טענת הנתבעת בסיכומיה ולפיה התובע הסתיר את המסמך הרפואי הראשון שנרשם ביום התאונה על ידי ד"ר אלגרושי מחמוד ובו נרשם: **"כאבי גב תחתון מזה מספר ימים ללא סיפור של חבלה"**. לעמדת הנתבעת, המסמך הרפואי הנ"ל שנרשם ביום האירוע שולל את גרסת התובע וממנו ניתן ללמוד שהתובע סבל מכאבי גב מספר ימים עובר לתאונה וללא קשר לאירוע של חבלה.

התובע טען בסיכומיו ששוחח עם רופא המשפחה ביום האירוע בשפה הערבית והוא לא יודע מה רשם הרופא בעברית, כך שגם לא יכול היה לבקש ממנו לתקן את הרישום שכן לא הבין מה רשם במסמך. התובע טען שמסר לרופא המשפחה במפורש שהוא נפגע באותו היום בעת שהרים ארגזים ועובדה שפנה באותו היום לרופא המשפחה והתלונן על כאבי גב. התובע מפנה למסמכים הרפואיים שהוגשו לתיק ולחוות דעת המומחים וטוען שכל אחד מהמומחים שהגיש חוות דעת לתיק, כמו גם הרופאים שטיפלו בו, לא קבעו שהתובע

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 10064-05-15 פלוני נ' אחים שבע שיווק תוצרת חקלאית בע"מ

סובל מהגב ללא קשר לתאונה מושא התובענה ומכאן שאין לתת למסמך הנטען כל משקל, וכי מדובר, ככל הנראה, בטעות של רופא המשפחה.

יט. לאחר שעיינתי בטענות הצדדים, בחנתי את המסמך הרפואי מיום התאונה ואת מכלול התיעוד הרפואי וחוות דעת המומחים, נחה דעתי שדין טענת הנתבעת להידחות מהטעמים שלהן:

ראשית, לא הוכח שהתובע הסתיר את המסמך הנטען. שנית, גרסת התובע לפיה לא יכול היה להעמיד את הרופא על טעותו בזמן אמת כיוון שהוא לא יודע לקרוא ולכתוב בעברית הגיונית בעיני. שלישית, אין בחומר הרפואי שהוגש ואשר מחזיק עמודים רבים ואף לא בעדויות הנתבעת, כפי שפורטו לעיל, כל אינדיקציה ולפיה התובע סבל בימים שקדמו לתאונה מכאבי גב (וראו בעניין זה גם את הודעתו של שמואל ז"ל במל"ל, שם מסר, ביוזמתו, שבימים שקדמו לתאונה התובע עבד רגיל וללא כל בעיה).

וחשוב מכך, בתיעוד הרפואי שהוגש קיים מסמך רפואי נוסף שערך אותו רופא משפחה, ד"ר אלגרושי מחמוד, ביום 07/06/2012 ולפיו: **"הנ"ל נחבל בעבודה אשר נגרם לפריצת דיסק אשר לפני התאונה בר"ד ללא מחלות רקע ללא טיפול קבוע"**. מסמך רפואי זה מאשר את טענת התובע ולפיו לא סבל קודם לתאונה מבעיה בגב וכי נפגע בגבו בעקבות תאונת העבודה.

עיון בתיעוד הרפואי שצורף לתיק מעלה בנוסף שגרסת התובע ביחס לאירוע התאונה עלתה באופן ברור בהזדמנויות נוספות. כך למשל, ראו מסמך רפואי מיום 26/3/12 בו נרשם: **"לדבריו, לאחר הרמת משא כבד במהלך עבודתו הופיעו כאבי גב מקבל טיפול במשככי כאבים עם הטבה קלה"** (ראו גם מסמך רפואי מיום 6/08/12).

רביעית, לו אכן סבל התובע סובל מבעיות גב קודמות וללא קשר לאירוע התאונה ניתן היה לצפות שהמומחים שהגישו חוות דעת לתיק, לרבות המומחה האורתופד מטעם הנתבעת, יתייחסו לסוגיה זו בחוות דעתם או למסמך הרפואי מיום האירוע, באורח המבסס את טענות הנתבעת או בכלל, אך אף מומחה לא עשה כן ולא הזכיר את המסמך הרפואי הנטען ולו ברמז.

זאת ובנוסף, המומחה מטעם בית משפט בתחום האורתופדיה, ד"ר משה לוינקופף, העריך בחוות דעתו, לאחר שסקר את התיעוד הרפואי ולאחר שבדק את התובע, שהפגיעה בעמוד השדרה נגרמה במהלך התאונה מושא התביעה. ככל שסבורה הייתה הנתבעת שהמסמך הרפואי מיום התאונה עשוי להעיד על בעיה קודמת בגב התחתון או שהתובע לא נפגע בגבו במהלך התאונה הנטענת, היה עליה להציג את המסמך למומחה בעת חקירתו הנגדית.

המומחה מטעם בית משפט אומנם הוזמן על ידי הנתבעת לחקירה ונחקר על חוות דעתו, אך המסמך הרפואי הנטען לא הוצג למומחה והוא אף לא נשאל כל שאלה בעניין זה.

השאלה אם התובע סבל מבעיות גב קודמות, כפי שמנסה הנתבעת לטעון, הייתה צריכה להיות מוכחת באמצעות המומחה מטעם בית משפט או אף המומחה מטעם הנתבעת,

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 10064-05-15 פלוני נ' אחים שבע שיווק תוצרת חקלאית בע"מ

- ובהעדר התייחסות המומחים לעניין רפואי זה, לבטח בצירוף האמור לעיל, איני סבור שיש לתת למסמך כל משקל.
12. אכן, כפי שטוענת הנתבעת, עדות התובע ביחס לנסיבות התאונה היא עדות יחידה של בעל דין, ואולם עדותו נתמכת באורח משמעותי בהודאת הנתבעת, כפי שהיא מופיעה בטפסים שהוגשו למל"ל וגם בעדותו של העד אחמד.
13. אשר לטענת הנתבעת בסיכומיה כי דין התביעה להידחות גם לאור עדות התובע ולפיה הוא אינו יודע מה כתוב בתצהירו, דין הטענה להידחות. התובע, כך התברר, אינו יודע לקרוא ולכתוב בעברית, כך שגם לא ידע במהלך ההוכחות להשיב מה רשום בתצהירו ואולם אין בכך כדי להעיד שהתובע לא מסר את המידע המופיע בתצהירו וכי תצהירו תורגם לו טרם חתם עליו. התובע לא נשאל כל שאלה ביחס לנסיבות החתימה על התצהיר ולפיכך אין מקום לקבל את טענות הנתבעת בעניין זה.
14. אחר כל האמור, אני מקבל את גרסת התובע כי במהלך עבודתו אצל הנתבעת ביום 18/03/20 הרים שלושה ארגזים של מלפפונים וחש כאב בגב. מצאתי את גרסת התובע מהימנה, עדיפה על גרסת הנתבעת ונתמכת באופן ברור במסמכים שהוגשו למל"ל ובעדותו של אחמד.

שאלת האחריות – דיון והכרעה

15. קיומה של חובת זהירות מושגית בין מעסיק לעובד הוכרה בפסיקה ענפה ועקבית. כך, נקבע כי על המעסיק לנקוט את כל האמצעים הסבירים כדי לוודא שעובדיו יוכלו לבצע את עבודתם בתנאי בטיחות אופטימאליים. אמצעי הזהירות הסבירים הינם פונקציה של אופיו יוצא הדופן של הסיכון, של מידת הסיכון, ושל מידת הסכנה לשלומם ולבריאותם של העובד, הנובעת מאותו סיכון, אם אכן יתממש (ע"א 663/88 שירזיאן נ' לבידי אשקלון בע"מ, פ"ד מז(3) 225; ע"א 9073/09 אסותא מרכזים רפואיים בע"מ נ' שרף, פס' 9 והאסמכתאות שם, 14.6.2011).
16. תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכה לעובדים), תשנ"ט-1999, מבטאות את החובה למסור לעובד מידע עדכני בדבר הסיכונים הקיימים במקום העבודה ולהדריך בדבר מניעת סיכונים והגנה מפניהם; החובה היא חובה כללית וגורפת לנקוט את כל האמצעים הסבירים, כדי לוודא שהעובדים יוכלו לבצע את עבודתם בתנאי בטיחות אופטימליים. המעסיק אינו יוצא ידי חובתו אך מעצם אספקת האמצעים המגנים והעברת ההדרכה. עליו לפקח גם באופן יעיל על בצוע ומילוי כראוי של כל ההנחיות (ע"א 707/79 וינר את טיקו נ' אמסלם, פ"ד לה(2) 209 (1980); ע"א 5425/97 עיריית קרית מוצקין נ' דביר, פ"ד נג(3) 172 (1999); ע"א 371/90 סובחי נ' רכבת ישראל, פ"ד מז(3) 345 (1993); ע"א 655/80 מפעלי קרור בצפון בע"מ נ' מרציאנו, פ"ד לו(2) 592 (1982)).
17. עם זאת, קיימים גם סיכונים רגילים שיש להכיר בהם ולחיות איתם בחיי היום יום, אשר המעסיק אינו נושא באחריות בגינם, שכן החובה המוטלת על המעסיק היא למנוע סיכונים בלתי סבירים שניתן וצריך היה לצפות ולמנוע אותם (ע"א 417/81 מלון רמדה שלום נ' אמסלם, פ"ד

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 10064-05-15 פלוני נ' אחים שבע שיווק תוצרת חקלאית בע"מ

- לח(1) 72 (1984)). ההוראות הקבועות בחקיקה מהוות אמצעי עזר לבירור האמצעים שעל מעביד לנקוט כדי ליצור עבור עובדיו הגנה סבירה מפני תאונות, אם כי לעיתים יידרש המעביד לנקוט סטנדרט זהירות גבוה אף יותר (ת"א 21543-05-17 פלוני נ' השרון (1987) מפעל אלומיניום ונגרות לבנין בע"מ ואח' (06/02/2020)).
18. לאחר שעיינתי בחומר הראיות, באתי לכלל מסקנה שהנתבעת לא הנהיגה שיטת עבודה בטוחה במקום העבודה, לכל הפחות, ביחס לתובע ולא הדריכה את התובע ביחס לבטיחות בעבודה בכלל וביחס להרמת משקלים מותרים, בפרט. עדות הבעלים ומנהל הנתבעת מדברת בעניין זה היטב בעד עצמה. להלן יפורטו מקצת הדברים שמסר העד בחקירתו:
- ש. הוא לא קיבל אמצעי מיגון ותדריך בטיחות
- ת. הוא לא צריך אנחנו עסק קטן. אין לי חובה ממשרד העבודה תקנון לעבודה. העסק לא צריך קצין בטיחות" (עמ' 21 ש' 7-8 לתצהיר מנהל הנתבעת).
- ובמקום אחר בעדותו השיב:
- ש. כשאתה אומר 10 ק"ג אתה מתכוון לקרטון אחד?
- ת. כן קרטון אחד.
- ש. אם התובע הרים 2 קרטונים או שלושה
- ת. אנחנו לא אומרים לפועל כמה להרים, לא בוער לנו, יש לנו 6-8 שעות עבודה. העבודה לא כזו לוחצת אצלנו אפשר לראות את העבודה" (עמ' 22 ש' 22-26 לפרוטוקול).
19. עדותו של מנהל הנתבעת חושפת בבירור שהנתבעת לא הטרידה עצמה בענייני בטיחות בעבודה, לא ראתה עצמה כמי שמחויבת לדאוג לתובע לסביבת עבודה בטוחה, וזאת בניגוד להוראות הדין והפסיקה. הנתבעת לא עסקה כלל בהנחיית התובע ביחס למספר הקרטונים שהוא יכול וצריך להרים במהלך עבודתו ובכך חשפה אותו למעשה לסיכון שהתממש – הרמת משקל כבד שפגע בגבו, כפי שעוד יפורט בהמשך פסק הדין.
20. סעיף 172 לפקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש] התש"ל – 1970, קובע: "השר רשאי להתקין תקנות הקובעות את המשקל המקסימלי של משאות שעובדים במפעלים או במקומות עבודה אחרים ירימו, יישאו או יניעו". המשקל המרבי המותר, ביחס לבגיר, לא נקבע בחקיקה ראשית או משנית.
21. הפסיקה שדנה במשקל שהרמתו תחשב כהפרת חובת הזהירות של המעסיק אינה אחידה, אך במספר רב של פסקי דין נקבע שהרמת ממשקל של 50 ק"ג, 30 ק"ג ואף 20 ק"ג, ללא הדרכה וללא אמצעי עזר, תיחשב כמפרה את חובת הזהירות של המעביד וכרשלנית. לעומת זאת, נקבע שהרמת משקל של 10 ק"ג נחשבת כסבירה (ע"א 2162/90 מצא נ' "אגד" אגודה שיתופית לתחבורה ציבורית בישראל בע"מ (09/02/1993)).
- ברע"א 4215/04 מוריס טיטו נ' אהוד אבו חצירה (14.9.05) אישר בית המשפט העליון את פסק דינו של בית המשפט המחוזי, שקבע אחריות המעביד לנזק שנגרם לעובד כתוצאה מהרמת משא שמשקלו 30 ק"ג. נקבע, כי היה על המעביד ליישם שיטת עבודה בטוחה שתמנע את הנזק שנגרם

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 10064-05-15 פלוני נ' אחים שבע שיווק תוצרת חקלאית בע"מ

לעובד וכי עליו להדריך את העובד כיצד לעבוד עם משא מן הסוג הנדון. בית המשפט המחוזי פסק, כי הרמת שק במשקל של כ-30 ק"ג עולה כדי סיכון מיוחד, שגרר אחריו חובה של המעביד להדריך את עובדיו לגביו וליישם שיטת עבודה בטוחה "בין באמצעות מכשור הולם ובין באמצעות שיתוף פעולה של שני העובדים".

22. בענייננו, גרסת התובע ולפיה הרים 3 קרטונים של מלפפונים בעת אירוע התאונה, נמצאה מהימנה והתקבלה. לדברי התובע, מדובר בקרטונים הנושאים משקל רב. הגם שלא הוגשה ראייה ביחס למשקל הכולל של שלושה קרטונים של מלפפונים, ניתן להסיק את משקלם מהראיות שהובאו לפניי כמו גם משורת ההיגיון. במהלך חקירתו הנגדית נשאל המנהל והבעלים של הנתבעת, מר שאול גבע, ביחס לאמצעי בטיחות שסופקו לעובדים והשיב מיוזמתו: "לא אין צורך. אנחנו לא עובדים במשקלים גדולים. כל הסבלים להרים קרטון של 5 או 10 קילוגרם. לא צריך חגורת גב". עמ' 20 ש' 26-27 לפרוטוקול הדיון).

בהמשך נשאל עד הנתבעת, האם שאמר 10 ק"ג הוא התכוון לקרטון אחד והשיב: "כן קרטון אחד" (עמ' 22 ש' 21-25 לפרוטוקול).

23. הנתון שסיפק מנהל הנתבעת ולפיו משקל כל קרטון ירקות הוא 10 ק"ג הגיוני ומתיישב עם קביעות בתי המשפט בתיקים דומים, בהם נדונו תיקים דומים שעסקו בהרמת קרטונים של ירקות (ראו למשל: ת"א 37901-07-12 גרמן יעקובוב נ' שופרסל בע"מ (01/04/2014) שם נקבע שקרטון ירקות שוקל כ- 10 ק"ג. בב"ל 47798-07-14 אילן אברהם נ' המוסד לביטוח לאומי (10/05/2016) נקבע שמשקל כל ארגז ירקות שוקל כ-14 ק"ג).

תשובתו של מנהל הנתבעת בדיון ההוכחות ולפיה משקל כל קרטון ירקות שוקל בין 5 ק"ג ל-10 ק"ג פחות מתקבלת על הדעת. שוכנעתי שקרטון ירקות שוקל כ-10 ק"ג וייתכן אף יותר, כך שהמשקל הכולל שהרים התובע לבדו במועד התאונה, בעת שהרים שלושה קרטונים של מלפפונים, היה, לכל הפחות, 20 ק"ג וייתכן אף 30 ק"ג, וברי כי משקל זה מהווה עומס בלתי סביר על הגב וחריגה מחובת הזהירות המוטלת על הנתבעת. הערכה זו מתיישבת גם עם אישור הנתבעת על טופס בל/211 שם צוין: "בזמן העבודה נחבל בגב עקב הרמת משקל כבד".

(מעבר לדרוש יוער, כי אף אם היינו מקבלים את ממוצע הערכת המשקל של קרטון ירקות (22.5 ק"ג), בהתאם לעדות מנהל הנתבעת, עדיין משקלם של שלושה קרטוני ירקות שהרים התובע במהלך התאונה חורג מהמשקל המותר להרים ללא סיוע והדרכה).

וניתנת האמת להיאמר, קשה לקבל את עדות מנהל הנתבעת כך שאינו יודע להעיד על משקלו של קרטון מלפפונים וכי מסר הערכת משקל ולפיה ייתכן ומדובר ב-5 ק"ג עד כדי משקל כפול מכך. מדובר במי שעסק בתחום שנים רבות, מכר קרטונים רבים של מלפפונים, ליחידים ולמוסדות, לאחר שהקרטונים נשקלו במחסניו. התרשמתי שתשובת העד ביחס להערכת המשקל נועדה על מנת להרחיק אחריות מהנתבעת. מעבר לצורך יצוין, כי אף אם לא ניתן היה להגיע למשקל משוער של הקרטונים אותם הרים התובע, הרי שבנסיבות העניין, בשים לב לכך

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 10064-05-15 פלוני נ' אחים שבע שיווק תוצרת חקלאית בע"מ

- שהנתבעת הייתה מודעת לטענות התובע טרם הגישה ראיות מטעמה, אישרה את גרסתו בזמן אמת והמידע ביחס לסוג הקרטונים ומשקלם מצוי בחזקתה ובשליטתה, היה ניתן לראות בהימנעות הנתבעת מהצגת משקלם המדויק של הקרטונים, בהעדר הסבר, כחיזוק לגרסת התובע (ת"א 57475-02-13 י.ר. נ' ש.ד.ר. תעשיות מתכת (1984) בע"מ (01/09/2016)).
24. בענייננו, כפי שיפורט בהמשך בפרק הסוקר את הנזק שנגרם לתובע במהלך האירוע, הרמת שלושה קרטונים של מלפפונים לבד וללא אמצעי עזר, במשקל של 20 ק"ג ואף יותר, יצרה עומס בלתי סביר על גופו של התובע בעת שעבד כסבל אצל הנתבעת. ביצוע העבודה באופן המתואר לעיל, נעשה ללא שהודרך בצורה נכונה כיצד להרים את הארגזים ולמעשה ללא עזרה.
25. נוכח האמור, יש לקבוע שהנתבעת הפרה את חובת הזהירות כלפי התובע והתרשלה ולפיכך עליה לפצותו בגין נזקיו מהתאונה.

אשם תורם

26. הנתבעת טענה בסיכומיה שדין התביעה להידחות ולא התייחסה לסוגיית האשם התורם. התובע טען בסיכומיו שאין לייחס לו כל אשם תורם (סעיף 41 לסיכומי התובע).
27. בפסיקת בתי המשפט השתרשה הלכה לפיה כאשר נפגע עובד בתאונת עבודה יש לדקדק דווקא עם המעביד בכל הנוגע להטלת האחריות לתאונה ולהקל עם העובד בייחוס רשלנות שתרמה לתאונה. הטעם לכך הוא שהמעביד הוא זה המופקד על מקום העבודה או על העבודה שבמסגרתה מבצע העובד את המוטל עליו, ומתפקידו לדאוג שתנאי העבודה ושיטות העבודה יהיו בטוחים והעובד יודרך כראוי כיצד לבצע את מלאכתו. עם זאת, נקבע שיש לבחון כל מקרה בהתאם לנסיבותיו, שמא גם העובד נושא באחריות לקרות התאונה (ע"א 655/80 מפעלי קרור בצפון בע"מ נ' מרציאנו, פ"ד לו(2) 592).
28. בענייננו, התובע הרים משא כבד מבלי שקיבל הדרכה או אמצעי עזר מהמעסיק. במצב דברים זה, איני סבור שיש לייחס לתובע אשם כלשהו ביחס לקרות התאונה.
29. משהוכרעה סוגיית האחריות יש לבחון את מצבו הרפואי של התובע, את פגיעתו התפקודית ולדון לאחר מכן בשיעור הפיצוי המגיע.

הפגיעות והנכות הרפואית

30. מהתיעוד הרפואי שהוגש לתיק ומחוות דעת המומחים, עולה שלאחר התאונה התובע התלונן על כאבי גב תחתון עם הקרנה לרגל ימין ונימול, פנה ונבדק על ידי מומחים בתחום האורתופדיה פעמים רבות, נטל משככי כאבים, עבר מספר סדרות של טיפולי פיזיותרפיה ושני ניתוחים בגב, ולאחריהם המשיך לסבול מכאבי גב תחתון, הגבלה בתנועה והקרנה לרגל ימין. להלן יפורטו בתמצית התלונות והטיפולים שעבר התאונה מאז התאונה:

א. מספר שעות לאחר התאונה פנה התובע לקופת חולים והתלונן על כאבי גב תחתון.

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 10064-05-15 פלוני נ' אחים שבע שיווק תוצרת חקלאית בע"מ

- ב. בתאריך 26/3/2012 פנה התובע שוב לקופת חולים והתלונן על כאבים בגב תחתון, במהלך ביקור זה נרשם שהתובע מטופל על ידי משככי כאבים עם הטבה קלה. התובע פנה לטיפול בקופת חולים והתלונן על כאבים גם בתאריכים 02/04/2012 ו-22/04/2012.
- ג. בתאריך 02/5/2012 עבר התובע בדיקת C.T עמוד שדרה מותני אשר הדגימה בלט דיסק L5-S1 ורושם ללחץ על שורש S1 מימין. התובע פנה לקופת חולים והתלונן על כאבים גם בתאריכים 03/06/2012, 7/5/2012 ו-16/06/2012.
- ד. בתאריך 06/08/2012 פנה התובע למיון בית החולים אסף הרופא והתלונן על כאבי גב תחתון. בדיקה שנערכה לו במיון העלתה ממצאים והתובע הופנה לטיפול פיזיותרפיה והונחה ליטול משככי כאבים. התובע פנה לקופת חולים בתלונות דומות גם בתאריכים 30/08/2012, 24/09/2012 ו-14/10/2012.
- ה. ביום 16/10/2012 פנה התובע למיון בית החולים אסף הרופא והתלונן על כאבי גב תחתון עם הקרנה לרגל ימין והונחה ליטול משככי כאבים, לבצע פיזיותרפיה ולהיות במעקב אורתופדי. בתאריך 5/11/2012 נבדק התובע על ידי מומחה כאב אשר המליץ על טיפול תרופתי.
- ו. בתאריך 18/11/2012 פנה התובע למיון בית החולים אסף הרופא והתלונן על החמרה בכאבי הגב התחתון עם הקרנה לרגליים. בטופס סיכום הביקור נרשם: "בן 22 ידוע על כאב גב תחתון תקופה ארוכה, עשה בירור מלא כולל C.T, ומועמד לניתוח דיסקקטומיה בבית החולים קפלן... בבדיקה: כאוב מאוד, SLR חיובי דו"צ בזווית נמוכות. תחושה שמורה ללא פלס. כח גס ירוד אנטלגית בשתי הרגליים. החזרי פיקה ערים מימין לעומת שמאל... לאחר אנלגטיקה שיפור ניכר בעוצמת הכאב, כח גס תקין דו"צ."
- ז. בתאריך 4/12/2012 פנה התובע למיון בית החולים "אסף הרופא" בשל כאבי גב תחתון ושם נרשם כדלקמן: "בן 24 מזה 9 חודשים כאבי גב תחתון מקרינים לרגל ימין. ביקורים תקופים במיון. הגיע למיון כאוב מאוד, אחרי נרקוטיקה: SLR חיובי בזווית נמוכה. היפראסטזיה בכף רגל ימין. ללא ירידה בתחושה דו"צ. כח גס ירוד באופן אנטלגי דו"צ. ... (סיכום ביקור במחלקה לרפואה דחופה מיום 04/12/2012 – צורף למוצגי התובע).
- ח. בתאריך 08/12/2012 התובע פנה פעם נוספת למיון בית החולים "אסף הרופא" והתלונן על כאבי גב תחתון.
- ט. בתאריך 12/12/2012 התובע נבדק על ידי מנהל מחלקת אורתופדיה בבית החולים "קפלן" ד"ר שגיב שאול ובטופס סיכום הביקור נרשם כך: "בן 23. בריא. עבד בשוק הסיטונאי בצריפין. לדבריו נפגע בתאונת עבודה – נתפס הגב בעצת (כך במקור. ד.ג.) הרמת משא ומאז סובל כאבי גב תחתון, הקרנת כאב לרגל ימין. טופל שמרנית משך כל התקופה – מאז ועד היום ללא הטבה. נבדק גם בבית החולים אסף הרופא והופנה למרפאות גב

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 10064-05-15 פלוני נ' אחים שבע שיווק תוצרת חקלאית בע"מ

- אצלם... ממליץ: א. לאור כישלון טיפול שמרני ממליץ על טיפול ניתוחי. ב. לקראת ניתוח ולצורך השלמת בירור דימוטי יש צורך ב-MRI של עה"ש המותנני".
- י. בתאריך 24/12/2012 עבר התובע בדיקת MRI עמוד שדרה מותני אשר הדגימה בקע דיסק פומינלי L5-S1 מימין. התובע טופל באמצעות משככי כאבים, זריקות אפידוראליות (ר' מסמכים מתאריכים 29/01/2013, 06/02/2013 ו-28/02/2013) וכן באמצעות טיפולי פיזיותרפיה (ר' סיכומי טיפול מתאריכים 02/09/2013 ו-19/02/2014).
- יא. בתאריך 07/04/2013 שוב פנה התובע לטיפול בבית חולים "אסף הרופא" והתלונן על כאבי גב. בדיקות שנערכו לו העלו ממצאים והתובע הונחה ליטול משככי כאבים לפי הצורך, להיות בהמשך מעקב אורתופדי ופיזיותרפיה.
- יב. בעקבות כאבי גב תחתון שהוקרנו לרגל ימין והעדר תגובה לטיפול שמרני, התובע עבר ניתוח למניקטומיה ביום 13/04/2014 (להלן: הניתוח הראשון) במדיקל סנטר – הרצליה.
- יג. גם לאחר הניתוח שעבר התובע בגבו, לא חל שיפור במצבו והוא המשיך להתלונן על כאבים בגב וברגל ימין, המלווים בנימול (להוציא הטבה קצרת מועד של כשלושה חודשים לאחר הניתוח. ר' חוו"ד מומחה בית המשפט ומסמך רפואיים מיום 27/07/2014, 07/09/2014, 08/09/2014, 13/10/2014).
- יד. התובע המשיך ליטול משככי כאבים ועבר טיפולי פיזיותרפיה נוספים (ר' סיכומי טיפול מתאריכים: 14/09/2014, 19/10/2014).
- טו. בתאריך 17/09/2014 עבר התובע בדיקת M.R.I של עמוד שדרה מותני שהדגימה תהליך ניווני של הדיסק במרווח L5-S1, בקע דיסק ימני עם לחץ על שורש S1, L5 מימין, למינקטומיה ופלבקטומיה בגובה L5-S1 וצלקת בתר ניתוח – מימין. בעקבות מצב הגב התחתון הוצע לתובע טיפול ניתוחי נוסף.
- טז. בתאריך 09/11/2014 נותח התובע לצורך נירולייזיס, השלמת למינקטומיה וקיבוע אחורי L5-S1 (להלן: הניתוח השני). גם לאחר הניתוח הנ"ל התובע המשיך להתלונן על כאבים ברגל ימין (מסמכים מיום 29/03/2015, 12/04/2015, 05/05/2015, 09/09/2015, 11/09/2015, 11/11/2015, 13/12/2015, 24/03/2016, 06/07/2012, 18/07/2016, 10/10/2016, 14/11/2016, 22/11/2016, 26/11/2016, 28/12/2016, 30/04/2017) וטופל על ידי תרופות וקנאביס רפואי וכן באמצעות טיפולי פיזיותרפיה (ר' סיכומי טיפול מתאריכים 27/01/2015 ו-06/02/2017).
31. בנוסף, החל התובע להתלונן גם על סימפטומים בתחום הנפשי. התובע נבדק וטופל על ידי מומחים בתחום הפסיכיאטריה במרפאה לבריאות הנפש ברמלה, שם אובחן כסובל מהפרעת

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 10064-05-15 פלוני נ' אחים שבע שיווק תוצרת חקלאית בע"מ

הסתגלות ובמרפאה לבריאות הנפש בקופת החולים מודיעין, שם אובחן כסובל מתגובה דיכאונית למצבו הרפואי.

32. התובע תמך תביעתו בחוות דעת רפואיות בתחום האורתופדי והפסיכיאטרי.

33. בתחום האורתופדי הוגשה חוות דעתו של ד"ר דוד הנדל – מומחה בכירורגיה אורתופדית, מיום 07/07/2016. בחוות הדעת פרט המומחה את תלונותיו של התובע (כאב גב תחתון לאחר ישיבה קצרה. לאחר הליכה של 10 דקות מרגש בעיקר ברגל ימין תחושת תרדמה ונימול. יושב 15 דקות וחייב לקום וללכת. לא יכול לישון על הגב, משנה תנוחה וצריך לקום הרבה פעמים ושנתו מאוד גרועה. זקוק לעזרה בגריבת גרביים, ולבישת תחתונים ומכנסיים. נעזר במגן ברך שעוזר לו קצת), כמו גם את ממצאי בדיקתו (הולך באיטיות, ברך נתונה במגן ברך, רגל ימין נראית דקה יותר. במדידה הבדל מזערי בהיקף שוקיים בשיא ההיקף – חצי ס"מ. בדיקת החזרים הופקה היטב. לא נמצאו החזרים פתולוגיים. כח גס- תקין. הנעת רגלים- לא מאפשר הנעת רגלים מהירה אך באיטיות נמצאו ל-60 מעלות, הרמת רגל ישרה דו צדדי, מתנגד להמשך כיפוף הירך בברך כפופה – עקב כאבים. בדיקת הגב: עומד כפוף לימין. צלקת 8 ס"מ נרפאה היטב. לא מניע גב תחתון לשום כיוון ולכן, לא ניתן לקבוע טווחי תנועה). על יסוד ממצאי בדיקתו והתיעוד הרפואי העריך המומחה את נכותו האורתופדית של התובע בשיעור של 20%, לפי תקנה 37(7)ב' לתקנות הנכות, בהתאמה למצבו. המומחה ציין בחוות דעתו שבחר בנכות זו, למרות שחוסר התנועה המלא מצדיק קביעת 30% נכות מאחר שהמגבלה אינה מובנית לגבי כל עמוד השדרה (פרט לניתוחים ולקיבוע שגרמו לשינוי מובנה), כך שהמומחה מניח כי חלק ממגבלת התנועה נובע מהכאב ואינו קבוע. המומחה העריך בנוסף שהכאב והמגבלה מונעים מהתובע לעבוד והוא נזקק עדיין לתרופות חזקות כולל קנאביס רפואי ולכן יש להעלות את הנכות לפי תקנה 15 במלואה ל 30% נכות לצמיתות. עוד הוסיף המומחה וציין שהנכות כולה נובעת מהתאונה, וכי הוא מעריך שהתובע ימשיך להזדקק למעקב רפואי, טיפול תרופתי ופיסיקלי.

34. בתחום הפסיכיאטרי הוגשה חוות דעתו של פרופ' משה קוטלר מיום 24/07/2016. בחוות דעתו, סקר המומחה את עברו של התובע והתיעוד הרפואי שהונח לפניו, לרבות התיעוד שנערך על ידי גורמי בריאות הנפש אליהם פנה התובע בקשר עם תלונותיו ולאור ממצאי בדיקתו, מצא לקבוע כי התובע סובל בעקבות התאונה מהפרעה הסתגלותית ממושכת מלווה בתסמינים דיכאוניים וחרדתיים (כגון: מצב רוח ירוד, צמצום חברתי, אנהדוניה, חוסר תעסוקה, מחשבות חוזרות על אובדן יכולותיו ותפקודו כל מישורי החיים וכן מחשבות יאוש, אינו מצליח לראות עצמו "יוצא מן הבור בו נמצא").

בהינתן כל האמור, העריך המומחה את נכותו הנפשית של התובע בהתאמה למצבו ("ניכרים סימנים קליניים בחומרה מעל לבינונית וקיים צורך בטיפול תרופתי קבוע, עם הפרעה ניכרת

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 10064-05-15 פלוני נ' אחים שבע שיווק תוצרת חקלאית בע"מ

בתפקוד הנפשי והחברתי והגבלה ניכרת של כושר העבודה" ובשיעור 30% לפי סעיף 34ב(4) לתקנות הנכות. להערכת המומחה, התובע זקוק להמשך טיפול ומעקב פסיכיאטרי אותו ניתן לקבל במסגרת הקופה המבטחת וללא עלות נוספת. המומחה העריך בנוסף שהתובע זקוק לטיפול ומעקב פסיכולוגי לשיפור ההתמודדות עם אובדן יכולותיו והסתגלות למצבו הגופני כיום וזאת על מנת לצמצם את מצוקתו. לעמדת המומחה, קיימת עדיפות לכך שטיפול זה יינתן בשפה הערבית וככל שקיימת בעיית זמינות לטיפול שכזה, המומחה ממליץ על טיפול פרטי של כ- 30 פגישות בעלות 400 ₪ ומע"מ לכל פגישה.

35. התובע נבדק גם על ידי מומחים רפואיים מטעם הנתבעת. בתחום האורתופדי הוגשה חוות דעתו של פרופ' יעקב נרובאי מיום 29/12/2016 ובתחום הפסיכיאטרי הוגשה חוות דעתו של ד"ר אברהם פלד מיום 23/11/2016.

בחוות דעת המומחה האורתופדי, סקר המומחה את תלונותיו של התובע (כאבים בלילה ומתקשה לישון, עייפות כל הזמן, כאבים בגב לסירוגין, דיכאון, כאבים בגב מקרינים לגפיים התחתונות, מוגבל בכיפופים), כמו גם את ממצאי בדיקתו (מתהלך עם צעדים קטנים, קיימת צלקת ניתוחית במובן ללא כל הפרעות, מתנגד בצורה מאוד פעילה בזמן בדיקת תנועתיות עמוד השדרה, בעת כיפוף הוא מגיע עם הידיים לברכיים ומוסר על כאבים, יישור עם הגבלה קלה, סיבוב ימינה ושמאלה 25 מעלות לכל צד, הטיות 20 מעלות ימינה ושמאלה. סימן על שם לסג חיובי ב- 40 מעלות בשתי הרגליים אך הלסג ההפוך שלילי לחלוטין. החזרי, כוח גס ותחושה תקינים).

על יסוד ממצאי בדיקתו והתיעוד הרפואי העריך המומחה את נכותו האורתופדית של התובע בשיעור של 10%, לפי תקנה 37(7)א' לתקנות הנכות. המומחה מצא לחלוק על חוות דעת מומחה התובע, שכן בבדיקתו הוא מצא הגבלה קלה וממצא דומה נמצא גם בבדיקת האורתופד המנתח, פרופ' גיפשטיין (שהתרשם אף הוא מהגבלה קלה בעמוד השדרה) ואלה מתיישבים עם העובדה שמבחינה ביומכנית, אין שום סיבה להגבלה קשה או בינונית מאחר שהקיבוע בעמוד השדרה הוא ב-S1-L5, במרווח האחרון בעמוד השדרה, כשיתר המרווחים חופשיים ורוב התנועות נעשית במרווחים אלה. עוד הוסיף המומחה וציין שהתובע אומנם מוגבל בהרמת חפצים כבדים אך הוא בהחלט מסוגל לעבוד ולתפקד.

36. בתחום הפסיכיאטרי שלל ד"ר אברהם פלד את קביעתו של פרופ' משה קוטלר ולפיה התובע סובל מנכות נפשית בעקבות התאונה. לעמדת המומחה, תלונות התובע סובייקטיביות ועומדות בפערים עצומים למקרה אוטנטי של דיכאון. המומחה מצא פער בין תלונות התובע ובין הסטאטוס המנטאלי (מסודר בהופעתו, רגוע, דיבורו מאורגן ולעניין. אין מחשבות שווא ואין הפרעות בחשיבה או בתפיסה. אפקט ער ומגיב לגירויים תואם לתכנים, לא נתגלו הפרעות בהתמצאות, ריכוז וזיכרון בשיחה. שיפוט תקין על כל מרכיביו. אין עדות אובייקטיבית

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 10064-05-15 פלוני נ' אחים שבע שיווק תוצרת חקלאית בע"מ

לדיכאון) ובין התלונות לטיפול (לעמדת המומחה התלונות אותן מתאר התובע מחייבות התייחסות טיפולית צמודה ורצופה הרבה יותר (עד אשפוז) ולא הגיוני שהתובע יהיה בביקור אחת לחודשיים במצב שמתאר, ולכן סביר שתלונותיו אינן אוטנטיות) וכן קיומו של פער פרמקולוגי (טיפול נוגד דיכאון הוא היעיל שקיים ולא הגיוני שיתאר חוסר תגובה מוחלט לטיפול זה). על יסוד ממצאי בדיקתו והתייעוד הרפואי, העריך המומחה שמדובר בהתחזות לצורך רווח משני ולכן לא נגרמה לתובע נכות בתחום הנפש בעקבות התאונה.

37. נוכח הפער בין חוות דעת הצדדים מונו מומחים מטעם בית משפט – ד"ר משה לוינקופף בתחום האורתופדי ופרופ' מרק וייזר בתחום הפסיכיאטרי.

38. בתחום האורתופדי סבר המומחה על יסוד התייעוד הרפואי וממצאי בדיקתו, כי הנכות האורתופדית שנוטרה לתובע בעקבות התאונה עומדת על שיעור 20%, לפי סעיף 37(7)ב' לתקנות הנכות. המומחה העריך שלא צפוי להיות שינוי במצבו הרפואי של התובע בגין הפגיעה בתאונה מושא התביעה. לעמדת המומחה, ככל שיידרש התובע לעבור טיפולים רפואיים, הרי שאלה כולם מצויים בסל הבריאות.

אשר לתקופות אי הכושר, המומחה העריך שהתובע היה באי כושר מלא במשך 8-12 שבועות לאחר התאונה וכשלושה חודשים לאחר כל אחד מהניתוחים שעבר.

39. הנתבעת הזמינה את המומחה מטעם בית משפט בתחום האורתופדי לחקירה על חוות דעתו. בסיכומי הנתבעת נטען שמצבו הרפואי של התובע אינו מצדיק קביעת נכות העולה על 15%. לעמדתה, המומחה אישר בחקירתו כי העניק לתובע 10% נכות בגין עצם הניתוח שעבר ו-10% נכות בגין ההגבלה בתנועות; המומחה אישר שאם יש קיבוע ב-S1-L5 לא אמורה להימצא – מבחינה ביומכנית טהורה – הגבלה בינונית בכל עמוד השדרה המותני; המומחה אישר שבהתאם לספרות אמורה להיות מגבלה קלה בתנועות; המומחה אישר שהפגיעה של התובע יכולה הייתה להתרחש בנסיבות שאינן טראומטיות; יש להביא בחשבון את חוסר מהימנותו של התובע כך שיכול היה להאדיר את מצבו הרפואי ותלונותיו.

40. לאחר שעיינתי בטענות הנתבעת, בתייעוד הרפואי לרבות חוות הדעת שהוגשו ובפרוטוקול חקירת המומחה מטעם בית משפט בתחום האורתופדיה, נחה דעתי שדין טענות הנתבעת להידחות מהטעמים שלהלן:

ראשית, המומחה נימק היטב בחקירתו את מסקנתו ולפיה נותרה לתובע נכות בעמוד השדרה המותני בשיעור 20%. שנית, לעמדת המומחה ובניגוד לעמדת הנתבעת והמומחה מטעמה, חוליות S1-L5 חשובות לתנועתיות עמוד השדרה (ולמעשה הן שתים מבין ארבעת החוליות העיקריות שהן ברות תנועה). שלישית, המומחה אכן אישר שמבחינה ביומכנית קיבוע בחוליות

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 10064-05-15 פלוני נ' אחים שבע שיווק תוצרת חקלאית בע"מ

S1-L5 אמור לגרום להגבלה קלה, אך לדבריו יש להתייחס לנתוני הנבדק הספציפי ולכך שבניתוח שעבר התובע נפגעות רקמות שמצטלקות ואף אלה גורמות להגבלה בתנועות. נוכח המחלוקת, יובאו הדברים מפי אומרים :
"הנכות שקבעתי לתובע רובה ככולה קשורה לניתוח להערכתני. הן בגלל הקיבוע ..שלא מאפשר תנועה בין שתי חוליות S1-L5. צריך לזכור שכשמתבצע הניתוח ונעשה החתך, אנחנו גם מסיטים את השרירים בעמוד השדרה המותני על מנת להגיע לחוליות, כשאנחנו סוגרים את הצלקת נוצרות עוד צלקות. לעיתים הצלקות מאוד קשיחות ומפריעות לטווח התנועה" (עמ' 39 ש' 28-33 לפרוטוקול).

ובהמשך הסביר המומחה : "....זה נכון שאם בתנאי מעבדה אני אקח מישהו מופשט משריר מעור מהכל ואקבע שתי חוליות, אם אני אקח בובה ואקבע שתי חוליות שלה התחתונות תקבל הגבלה קלה בטווח התנועה. אבל בניתוח צריך לקחת בחשבון שיש עוד רקמות שמצטלקות, ולעיתים הסך הכל בכלל הצלקות הניתוחיות, בגלל מה שקורה פוסט ניתוח הנכות גדולה יותר מאשר מה ששאל בצדק עורך הדין... כי יש פה עוד צלקות שאנחנו לא רואים מכבר לצלקת בעור. הצלקת בעור יכולה להיות יפה, אבל לדוגמא אם אתה עושה MRI אתה רואה אחר כך ממש צלקות כבדות בתוך השרירים ובין השרירים. ...כשאנחנו מנתחים חולים בניתוח חוזר אז תשמע הביטוי לא אחת ולא פעם חצבנו את השרירים מהעצם, כי זה ממש משהו נוקשה. ולכן מכיוון שיש כאן קיבוע, וקיים פה ניתוח, ומבלי להתייחס לאמינותו של התובע סביר בעיני הנכות שלו בבדיקה שלי שהיא עמדה על 20%. לכן זה נקבע." (עמ' 43 – 44 לפרוטוקול).

רביעית, המומחה הבהיר בחקירתו הנגדית מדוע במקרה הנדון הסיכוי שהגבלת התנועה שמצא בבדיקת התובע הושפעה ממידת שיתוף הפעולה שלו אינה גבוהה והפנה לבדיקה שערך לתובע. עדותו גם בעניין זה הגיונית ולא נסתרה.

חמישית, המומחה נשאל בחקירתו האם ייתכן שמצב דומה למצב של התובע בגב יכול להתרחש "בנסיבות שאינן טראומטיות? על רקע של עבודה ממושכת לאורך זמן? או אדם שעובד עבודות פיזיות?..." ועל כך השיב : "חד משמעית כן". בניגוד לנטען בסיכומי התביעה המומחה נשאל והשיב ביחס לאפשרות שהנזק בעמוד השדרה יכול להיגרם על רקע של עבודה ממושכת לאורך זמן או בעקבות עבודה פיזיות והשיב שכן, ואולם בדוגמאות אלה אין המדובר בנסיבות שאינן טראומטיות אלא טראומטיות, בין אם כשמדובר בנזק שנגרם מעבודה פיזית (טראומה) ובין אם בעבודה ממושכת (מיקרו טראומה) ועל כן אם ניתן להסיק מתשובת המומחה בעניין זה דבר בעניינו, הרי שניתן למצוא אף בה משום חיזוק לגרסת התביעה (לבטח לאור גילו הצעיר של התובע במועד התאונה), שהרי לא נטען וממילא לא הוכח שהתובע עבר אירוע טראומטי כלשהו אחר בגב התחתון.

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 10064-05-15 פלוני נ' אחים שבע שיווק תוצרת חקלאית בע"מ

41. אחר האמור, אני מוצא שחוות דעת המומחה מטעם בית משפט בתחום האורתופדי הגיונית ובכל מקרה, לא נסתרה ואני מוצא לאמצה במלואה, גם מחמת שהיא אחרונה בזמן ומתארת באופן עדכני ביותר את מצבו הרפואי של התובע וגם מאחר שהיא מתיישבת עם קביעת הוועדה הרפואית במוסד לביטוח לאומי – אגף נכות מעבודה, שמצאה אף היא להעמיד את שיעור הנכות האורתופדית של התובע בעקבות התאונה על 20% נכות, לפי סעיף 37(7)ב' לתקנות הנכות.

42. הנתבעת הזמינה גם את המומחה מטעם בית משפט בתחום הפסיכיאטרי לחקירה על חוות דעתו. בסיכומיה, מפנה הנתבעת לחקירתו הנגדית של המומחה וטוענת כי לאחר שהוצגו בפני המומחה מסמכים אשר לא עמדו לפניו בעת מתן חוות הדעת הוא הביע תמיהה של ממש לגבי אמינותו של התובע, והחליט להפחית את שיעור הנכות הנפשית שנגרמה לתובע בעקבות התאונה כך שתעמוד על 15% נכות. לעמדת הנתבעת, בנסיבות המקרה, בו הוכח שהתובע לא דייק "בלשון המעטה" בתלונות שהביא לפני המומחה ועושה כל שאל ידו על מנת להאדיר את נזקיו כדי להגדיל את שיעור הנכות, יש מקום לקבוע שחוות דעתו של ד"ר פלד עדיפה על חוות דעתו של המומחה מטעם בית משפט ולקבוע שלתובע לא נותרה נכות רפואית צמיתה בתחום הנפשי בעקבות התאונה.

43. התובע אינו מתווכח בסיכומיו עם הנכות שקבע המומחה בתחום הפסיכיאטרי בתום דיון ההוכחות עת הופחתה הנכות הצמיתה ל-15%.

44. בהתאם להלכה, ככלל לא יסטה בית המשפט מחוות דעת המומחה מטעמו בהעדר נימוקים משכנעים (ראה לדוגמא ע"א 3056/99 שטרן נ' המרכז הרפואי על שם חיים שיבא (4/2/02); ע"א 293/88 חברת יצחק ניימן להשכרה בע"מ נ' מוניטי רבי (31/12/88)).

45. במקרה דנן, לאחר שעיינתי בפרוטוקול חקירת המומחה ובפרוטוקול חקירתו הנגדית כמו גם ביתר התיעוד הרפואי וחוות הדעת שהוגשו, נחה דעתי שאין מקום לסטות מקביעתו של המומחה ביחס לשיעור הנכות, כפי שזו עודכנה בדיון ההוכחות, לאחר שהמומחה נחשף לתיעוד שהוצג על ידי הנתבעת. ניכר היה מחוות הדעת המומחה ומעדותו שהמומחה בחן את כל ההיבטים של הפגיעה וקבע את הנכות הרפואית, בהסתמך על ניסיונו המקצועי רב השנים, ובהתאם לשיקול דעתו המקצועי.

בתום חקירתו של המומחה ולאחר שב"כ הנתבעת הציג למומחה את הפערים הנטענים בין הגרסה שמסר התובע למומחה ובין הגרסה שמסר למומחה הנתבעת ובין אלה לגרסאות המופיעות בתיעוד הרפואי (כגון ביחס לקשיי השינה ומועד הפניה לטיפול רפואי ביום האירוע) וכן את העובדה שהתובע בחר להסתיר את קיומה של קלטת החתונה (דבר שהתגלה בחקירת רעייתו ובכך נדון בהמשך) בחן המומחה את הנתונים שהוצגו לו והעמיד את שיעור הנכות שנגרמה לתובע בעקבות התאונה על שיעור 15%, לפי סעיף 34 ב' בין 2 ל-3 בהתאמה.

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 10064-05-15 פלוני נ' אחים שבע שיווק תוצרת חקלאית בע"מ

המומחה הסביר שהגם שנמצאו סתירות, המומחה מוטרד בעיקר מהרישום המופיע במסמך הרפואי מיום האירוע ואולם, כפי שפורט לעיל, איני סבור שיש לתת למסמך זה משקל מכריע בנסיבות העניין.

התובע אכן נתפס בחקירתו הנגדית כאשר הוא לא מוסר אמת ביחס לקלטת החתונה, אך התרשמתי שהדבר נעוץ בניסיון פסול להאדיר את הפגיעה התפקודית. בנסיבות אלה, בהסתמך על הערכת המומחה והרופאים המטפלים, איני סבור כעמדת הנתבעת, שיש בהתנהלות התובע כדי להצביע על כך שהוא אינו סובל מכל ליקוי נפשי או אף מתחזה.

46. סוף דבר בהקשר זה, לאחר שנתתי דעתי לכל חוות הדעת הרפואיות שהוצגו, לרבות לחקירתם של פרופ' מרק ויזר וד"ר משה לוינקופף, מוצא אני לאמץ את קביעותיהם של המומחים מטעם בית המשפט ולהעמיד את הנכות הרפואית היציבה של התובע בתחום האורתופדיה על 20% ובתחום הפסיכיאטרי על 15%.

הפגיעה התפקודית

47. התובע יליד 21/12/1988, בן 23 במועד התאונה ובן 31 כיום, טוען בתצהירו שמיום התאונה ועד היום הוא סובל מכאבים, הגבלות קשות בגב, והקרנה לגפיים התחתונות. התובע טוען כי מדובר בכאבים עזים הגורמים לו לחוסר יכולת לתפקד והוא נאלץ להימנע מהפעלת הגב, כאשר חלק מהתופעות מהן הוא סובל הן חולשה ושיתוק חלקי של הגפיים התחתונות. התובע טוען שהוא סובל בנוסף ממצב נפשי ירוד בעקבות הדיכאון.

התובע מדגיש בתצהירו כי עובר לתאונה הוא היה עצמאי לחלוטין ולא סבל מבעיות גב או בעיות נפשיות ולאחר התאונה ועד היום, הוא אינו מסוגל לחזור לעבודתו או לכל עבודה אחרת. לטענתו, בעקבות מצבו הרפואי הוא מתקשה בביצוע פעולות יום יומיות פשוטות, כגון לשבת או לעמוד, הליכה ממושכת, לבוש, רחצה ואכילה והשגחה (סעיפים 35-45 לתצהיר התובע).

48. לתמיכה בטענותיו בפן התפקודי, צירף התובע חוות דעת שיקומית של פרופ' אברהם עורי מיום 21/06/2016. בחוות דעת זו המחזיקה שני עמודים, סוקר המומחה את תלונות התובע וקובע שהתובע איבד את יכולתו להשתכר במצבו הנוכחי. לעמדת המומחה, השילוב בין הכאבים, הנכות האורתופדית והדיכאון מונע מהתובע להשתלב בחיים פוריים ושלמים ואף לחזור למעגל העבודה. יצוין שאין בחוות הדעת זו כל אזכור של התיעוד רפואי שעמד לפני המומחה ובכל מקרה, חוות הדעת נעדרת התייחסות לתיעוד הרפואי שנערך בעניינו של התובע. על יסוד חוות הדעת השיקומית טוען התובע שיש לקבוע שהוא איבד למעשה את היכולת לעבוד בכל עבודה מאז התאונה ובעקבותיה.

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 10064-05-15 פלוני נ' אחים שבע שיווק תוצרת חקלאית בע"מ

49. הנתבעת טוענת בסיכומיה שנכותו התפקודית של התובע נמוכה משיעור נכותו הרפואית ומוסיפה וטוענת כדלקמן: אין כל הצדקה שהתובע לא שב לעבודתו לאחר התאונה ועד היום; יש להעדיף את חוות דעת המומחה מטעמה בתחום התעסוקתי, כיוון שהמומחה מטעם התובע אינו מומחה תעסוקתי אלא מומחה בתחום השיקום ובכל מקרה, מומחה התובע לא עיין בחוות דעת המומחים בתיק, לא פרט מהם המסמכים הרפואיים שעמדו לפניו, וחוות דעתו נסמכת בעיקר על דברי התובע. הנתבעת מפנה בנוסף לפרוטוקול חקירת מומחה התובע ולכך שאישר למעשה שאין הצדקה שאדם הסובל מ-36% נכות יפסיק לעבוד (עמ' 50 ש' 6). לעמדת הנתבעת יש לאמץ את חוות דעתו של ד"ר לחמי שהוא מומחה בתחום התעסוקה אשר העריך כי חרף מגבלות התובע, עומדות בפניו אפשרויות תעסוקה רבות.

50. הנתבעת תמכה טענותיה בחוות דעתו של ד"ר לחמי סער, מומחה לרפואה תעסוקתית. המומחה סקר בחוות דעתו את התיעוד הרפואי ואת חוות דעת המומחים, לרבות מטעם בית משפט, בדק את התובע והעריך בחוות דעתו מיום 12/03/2019 את כושר העבודה של התובע בעקבות התאונה, כך:

"מבחינה אורתופדית... מוגבל מעבודה הכרוכה בהרמת משאות כבדים ו/או כיפופים מרובים, ובהתאם אינו כשיר לעיסוקו האחרון כסבל, אך כפי שהעריכו האורתופד פרופ' נרובאי והאורתופד פרופ' לוינקופף, הרי שאין מניעה מעבודה בעיסוקים חלופיים במגבלות שתוארו, וזאת בהיקף מלא.

מהבחינה הנפשית, בבדיקתי לא התרשמתי מתסמינים נפשיים עיקריים, והרושם שאכן מדובר בהפרעת הסתגלות ממושכת, שנובעת בחלקה ממצבו האורתופדי ובחלקה הלא מבוטל מעצם היותו חסר תעסוקה. יש לציין כי בשנת 2016 התחתן, וכיום הינו אב לילד, דבר שמלמד על תפקוד חברתי סביר לכל הפחות, ובוודאי סותר את הערכתו של פרופ' עורי, כי מצבו מונע ממנו להשתלב בחיים פוריים ושלמים".

על יסוד ממצאים אלה העריך המומחה, שנוכח מצבו הרפואי של התובע הוא יכול לעבוד במגוון עיסוקים מתאימים שאינם כרוכים בהרמת משאות כבדים או כיפופים מרובים, כגון: עבודות במכירה, קופה ודלפק, עבודות מיון, ייצור ואריזה שונות, עבודות במענה טלפוני וכד". המומחה ציין בנוסף שמכיוון שמצבו של התובע הוכר כנובע מתאונת עבודה, הרי שהוא זכאי למגוון אפשרויות שיקום תעסוקתי דרך המוסד לביטוח לאומי שעשויות להרחיב באופן משמעותי את אפשרויות התעסוקה שלו.

51. הלכה היא, כי הנכות התפקודית נקבעת בידי בית-המשפט על-יסוד מכלול הראיות והנסיבות שלפניו. הנכות הרפואית משמשת נקודת מוצא, אולם יש להוסיף ולבחון את השפעתה על הנפגע המסוים. כך, בין השאר, יש לתת משקל להיקפה, אופייה ומיקומה של הפגיעה, ולהתייחס להשפעתה של הנכות על מקצועו של הנפגע תוך התחשבות בגילו, השכלתו וכישוריו. משקל

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 10064-05-15 פלוני נ' אחים שבע שיווק תוצרת חקלאית בע"מ

ממשי יינתן לראיות הנוגעות להשלכה התפקודית בפועל, למשל – שינויים שחלו בשכר הנפגע (ע"א 3049/03 גירוגיסיאן נ' רמזי, פ"ד נב(3) 792 [1995] (להלן: עניין גירוגיסיאן); ע"א 2113/90 אדלר נ' סוכנויות דרום בע"מ [1992]; ע"א 6601/07 אבו סרחאן נ' כלל חברה לביטוח בע"מ [2010]).

52. בהתאם לפסיקה, הנחת המוצא היא, כי נכותו התפקודית של הניזוק היא פועל יוצא של הנכות הרפואית, ולשיעור הנכות הרפואית יש משקל רב בקביעת שיעור הפגיעה בכושר השתכרותו (ע"א 8799/08 הסתדרות מדיצינית הדסה נ' פלוני (21.3.11) פסקה 34 לפסק-הדין וכן ע"א 4302/08 שלמייב נ' בדארנה (25.7.10) פסקה 8 לפסק-הדין). הנחת מוצא זו תקפה ביתר שאת בעניינם של קטינים ושל צעירים בתחילת דרכם התעסוקתית, מכאן שבעיקרו של דבר לגבי קטינים וצעירים, קיימת זהות בין הנכות הרפואית לזו התפקודית ובין שתי אלה לגריעה מכושר ההשתכרות (לסקירת הפסיקה ראו: ע"א 9873/06 כלל נ' פפו (22.3.09)); חריגה מכלל זה שמורה למצבים שבהם ברור שהנכות אינה תפקודית (ראו לדוגמא: ע"א 7008/09 עבד אל רחים נ' עבד אל קאדר (7.9.10)).

53. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים, חומר הראיות שהונח לפניי, את גילו של התובע, השכלתו וכישוריו, את תפקודו לאחר התאונה ואת מכלול נסיבות העניין, אני סבור כי נכותו התפקודית של התובע, כמו גם הגריעה מיכולתו להשתכר בשוק העבודה, אינה עומדת על 100%, כפי שטוען התובע, ואף לא נמוכה משיעור הנכות הרפואית, כפי שטוענת הנתבעת, אלא בשיעור 40% וזאת מהנימוקים שיפורטו להלן:

א. התובע סובל מנכות אורתופדית ונפשית לא זניחה וברי שמדובר בנכויות בעלות משמעות תפקודית, לבטח בעת שילובן יחד.

ב. התובע נפגע בעת שהיה צעיר בתחילת דרכו, כבן 23, חסר השכלה תיכונית, ובעת שעבד והתפרנס כסבל, בעבודה הדורשת מאמצים פיזיים. לעמדת המומחים מטעם הצדדים, והמומחה מטעם בית משפט בתחום האורתופדי, התובע אינו יכול לשוב לעבודתו הקודמת כסבל ולא לעבודות הדורשות מאמצים פיזיים. בנתוניו של התובע, הגם שיש מקומות עבודות בהם התובע יוכל להשתלב בעתיד (כגון מכירות, עבודות דלפק ועבודות דומות), הוא עשוי להיתקל בקשיים גם בעבודות אלה נוכח מגבלותיו, שכן, כל עבודה מחייבת ביצוע פעולות של התכופפות ולעיתים אף הרמת משאות, וגם מצב נפשי תקין (לבטח בעת מפגש ועבודה מול אנשים).

ג. אין חולק שהתובע סובל היום מהגבלת תנועה בינונית בעמוד השדרה המותני ומהפרעת הסתגלות הגורמת אף היא לפגיעה בכושר העבודה והתפקוד ואולם התרשמתי שהתובע מעט הגזים בתיאור מגבלותיו בעקבות התאונה. בפן האורתופדי, תיאורו של התובע כאילו אינו יכול לבצע כל פעולה ולו פעולות פשוטות, אינה נתמכת בתיעוד הרפואי ובחוות

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 10064-05-15 פלוני נ' אחים שבע שיווק תוצרת חקלאית בע"מ

דעת המומחים ובפן הנפשי, התובע הכיר את אשתו לאחר התאונה, התחתן ונולד לו ילד, דבר המלמד על תפקוד חברתי סביר ובוודאי סותר את הערכת המומחה השיקומי מטעם התובע.

ד. כפי שצוין כבר לעיל, התובע נתפס כאשר הוא מוסר מידע שאינו אמת בחקירתו הנגדית, באורח שאינו מאפשר לקבל את מלוא טענותיו ביחס להשפעת הפגיעה על תפקודו. כך, התובע לא היסס להעיד בחקירתו שאין סרט המתעד את החתונה שלו, בעוד שרעייתו העידה שיש סרט חתונה והיא אף צפתה בו (עמ' 9 ש' 27-23 ועמ' 13 ש' 30-23). התנהלות זו של התובע, מעידה על ניסיון להסתיר את מצבו התפקודי האמיתי, שמא בסרט החתונה ניתן יהיה לחזות בתפקוד טוב יותר של התובע, באורח שאינו מתיישב עם טענותיו.

באורח דומה יש להתייחס לתשובות הסותרות שמסר התובע ביחס למקומות העבודה בהם ניסה לעבוד. התובע העיד שניסה לעבוד ולא הצליח וכאשר נשאל בחקירתו, היכן ניסה לעבוד השיב "במקומות במפעלים" וכאשר נדרש לפרט היכן נמצאים המקומות והמפעלים, השיב באורח מתחמק כי הוא אינו יודע לקרוא ולכתוב, ולבסוף נאלץ להודות בחקירתו שפנה רק ללשכת התעסוקה לחפש עבודה, בניגוד לתשובות שמסר קודם לכן (עמ' 7 ו-8 לפרוטוקול).

ה. חרף מגבלותיו של התובע, אני מקבל את טענות הנתבעת ולפיה אין הצדקה שהתובע לא ישוב למעגל העבודה וכי קיימים מקומות עבודה שעשויים להתאים למגבלותיו. עמדת הנתבעת נתמכת בחוות דעת מומחה תעסוקתי שמצאתי אותה עדיפה על חוות הדעת שצירף התובע, בין היתר, משום שהיא מפורטת, הגיונית ונסמכת על התיעוד הרפואי וחוות דעת יתר המומחים, בעוד שהרושם שהתקבל מחוות דעת מומחה התובע, שהיא נשענת בעיקר על טענות התובע.

ו. סוף דבר בהקשר זה, לאור מכלול הראיות והעדויות שהוצגו, ובשקלול טיבן וטיבען של כל אחת מהפגיעות אעמיד את הנכות התפקודית ואת הגריעה מכושר ההשתכרות על שיעור של 40%. משקבעתי את הנכות התפקודית ושיעור הגריעה מכושר ההשתכרות אפנה לכימות הנזק.

ראשי הנזק

54. למען הנוחות אחזור על הנתונים הרלוונטיים הנדרשים:

התובע יליד: 21/12/1988.

מועד התאונה: 18/03/2012.

גיל התובע בעת התאונה: 23.

גיל התובע כיום: 31.

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 10064-05-15 פלוני נ' אחים שבע שיווק תוצרת חקלאית בע"מ

שיעור נכות רפואית: 32%.

שיעור נכות תפקודית: 40%.

בסיס השכר

55. התובע לא מתייחס לבסיס השכר לפיו ראוי לחשב את הפסדיו ואף לא מפרט את החישובים העומדים אחרי סכומי הפיצויים המופיעים "כשורה תחתונה" בסיכומיו. הנתבעת מציינת בסיכומיה שהתובע השתכר במועד התאונה שכר ממוצע בשיעור 8,000 ₪.

56. עיון בתלושי השכר שצירף התובע לתאונה מעלה כי בחודשים הסמוכים לתאונה השתכר התובע אצל הנתבעת שכר חודשי ממוצע בשיעור 8,000 ₪ ברוטו.

57. בע"א 10064/02 מגדל חברה לביטוח בע"מ ואח' נ' רים אבו חנא ואח' (27.9.2005) (להלן: "הלכת אבו חנא"), נקבעה החזקה בדבר העמדת פוטנציאל השתכרותם של קטינים כגובה השכר הממוצע במשק. על המבקש לסטות מחזקה זו, מעלה או מטה, רובץ נטל ההוכחה. בחלוף השנים מאז נקבעה הלכת אבו חנא, הוחלה החזקה גם על צעירים אשר חצו את סף הקטינות וניתן לומר כי הם טרם החלו את דרכם המקצועית ומיצו את פוטנציאל השתכרותם. בעניין זה נקבע בע"א 4772/02 סהר חברה לביטוח בע"מ נ' צי'בוטארו, סעיף 9 לפסק דינו של כב' השופט ד' חשיך (25.11.09): "העיקרון הנהוג בפסיקה לגבי קטינים או צעירים בתחילת דרכם המקצועית הינו אמידת אובדן כושר ההשתכרות על-פי השכר הממוצע במשק". כן ראו רע"א 7490/11 פחרי נ' חאג', סעיף 6 לפסק דינו של כב' השופט א' ריבלין (28.12.11): "... אין להגביל את החזקה בדבר השתכרות בגובה השכר הממוצע במשק לקטינים בלבד, והגיונה עשוי להיות יפה גם ביחס לאדם צעיר שטרם ביצע בחירות עצמאיות של ממש".

58. נכונים הדברים לגבי התובע אשר היה בן 23 במועד התאונה, טרם מיצה את פוטנציאל השתכרותו והשתכר בגיל צעיר שכר בשיעור 8,000 ₪. משכך, סטייה מן השכר הממוצע במשק בנסיבות אלה תחטא למטרה שבבסיס החזקה אשר נקבעה בהלכת אבו חנא והתפתחה משך השנים, המהווה נקודת מוצא "היוצרת האחדה של הפיצוי, עולה בקנה אחד עם עקרון השבת המצב לקדמותו, עם השאיפה להגשים את הזכות לשוויון ועם הצורך ליצור הרתעה אופטימלית. הנחה זו יאה לכול - לילד ולילדה, לאיש ולאישה, לשחור וללבן, לבני כל הדתות, יהיה מוצאם האתני אשר יהא" (הלכת אבו חנא, בעמ' 61). "הקריטריון הוא אחיד, עיוור צבעים ואדיש למין, מוצא אתני ורקע סוציו-אקונומי" (ע"א 1972/03 שרון נ' רקובה (11.10.05)).

59. לאחר שעיינתי בנתוני התיק, אני רואה להעמיד את בסיס השכר של התובע לתקופת העבר ועד היום תום תקופת אי הכושר לפי שכרו במועד התאונה (בשערוך להיום), קרי - 8,269 ₪.

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 10064-05-15 פלוני נ' אחים שבע שיווק תוצרת חקלאית בע"מ

ובאשר לתקופת העתיד, אני סבור שבסיס השכר לפיו ראוי לחשב את הפיצוי הוא השכר הממוצע במשק, בשים לב לגילו הצעיר של התובע במועד התאונה, קרי סך בשיעור 10,483 ₪.

הפסד שכר לעבר

60. התובע טוען שיש לפצות אותו בגין הפסדי השכר בעבר בסך כולל בשיעור 450,000 ₪ ללא כל פירוט. הנתבעת טוענת שיש קושי להתייחס לטענות התובע בשל העובדה שהוא נמנע משך שנים לשוב לעבודה ובכל מקרה טוענת כי התובע אינו זכאי לפיצוי העולה על 150,000 ₪ לעבר ולעתיד.

61. המומחה מטעם בית משפט בתחום האורתופדי העריך בחוות דעתו שתקופת אי הכושר המלא שסביר לקבוע לתובע בעקבות התאונה נעה בין 8-12 שבועות ושלושה חודשים לאחר כל ניתוח. עמדה זו לא נסתרה והיא הגיונית.

62. מתום תקופת אי הכושר המלא ועד היום, בשים לב לכך שהתובע לא עבד מאז התאונה ועד היום, כמו גם למגבלות מהן סובל בעקבות התאונה, יש לחשב את הפסדיו של התובע לפי שיעור נכות הנכות התפקודית בשיעור 40%, כפי שפורט לעיל.

63. לפיכך הפיצוי בגין הפסדי שכר שנגרמו לתובע בעבר, יחושב כדלקמן:

א. ממועד התאונה (18/03/2012) ובמשך שלושה חודשים (עד ליום 18/06/2012), במהלכם היה התובע באי כושר מלא – 3(חודשים) * 8,269 ₪ = 24,807 ₪, ובצירוף ריבית מאמצע התקופה, סך של 26,919 ₪.

ב. מיום 18/06/2012 ועד למועד הניתוח הראשון שעבר התובע ביום 13/4/2014, יחושב ההפסד לפי נכות תפקודית בשיעור 40% ושכר בשיעור 8,269 ₪ = 67,082 ₪, בצירוף ריבית מאמצע התקופה, סך בשיעור 71,913 ₪.

ג. ממועד הניתוח הראשון שעבר התובע (13/4/2014) ובמשך שלושה חודשים לאחר מכן (עד ליום 13/07/2014), יחושב הפסד לפי אי כושר מלא – 3 * 8,269 ₪ = 24,807 ₪ ובצירוף ריבית מאמצע התקופה, סך בשיעור 26,291 ₪.

ד. מיום 13/07/2014 ועד למועד בו עבר התובע את הניתוח השני, ביום 09/11/2014, יחושב ההפסד לפי נכות תפקודית של 40% ועל כן הפסד השכר בתקופה זו 12,162 ₪, ובצירוף ריבית מאמצע התקופה, סך בשיעור 12,849 ₪.

ה. ממועד הניתוח השני (09/11/2014) ובמשך שלושה חודשים לאחר מכן (עד ליום 09/02/2015) יחושב ההפסד לפי אי כושר מלא ולפיכך ההפסד בתקופה זו – 8,269 * 3 = 24,807 ₪, ובצירוף ריבית מאמצע התקופה, סך בשיעור 26,137 ₪.

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 10064-05-15 פלוני נ' אחים שבע שיווק תוצרת חקלאית בע"מ

- ו. מיום 09/02/2015 ועד היום, יחושבו הפסדי השכר של התובע לפי נכות תפקודית של 40% ושכרו במועד התאונה ולפיכך ההפסד הוא סך בשיעור 210,104 ₪.
- ז. סה"כ הפסד השכר של התובע בתקופת העבר עומד אפוא על סך של 374,213 ₪.

64. לפיצוי בגין הפסדי השכר בעבר יש להוסיף הפסדי פנסיה, על בסיס ההפרשות הנוהגות בדין (ר' ת"א 42994-01-14 ב.ש נ' המאגר הישראלי לביטוחי רכב בע"מ, (19/06/2018)), לעניין זה הריני מצרף את הטבלה הבאה –

השנה	הפרשת המעביד לפנסיה ופיצויים
1.1.12	8.34%
1.1.13	10%
1.1.14	12%
1.7.16	12.25%
1.1.17	12.5%

65. לאור הנתונים שהובאו בטבלה, יש לחשב את הפסד הפנסיה בתקופת העבר לפי ממוצע ההפרשות בין השנים 2012 ועד היום, קרי בשיעור 11.51%, כך שההפסד עומד על 43,071 ₪.
66. הפסדי השכר של התובע, בתקופת העבר, כולל הפסדי הפנסיה עומדים על סך של **417,292 ₪**.

גריעה מכוסר ההשתכרות

67. אשר לגריעה מכוסר ההשתכרות, כמפורט כבר לעיל, בסיס השכר הוא השכר הממוצע במשק.
68. בענייננו, בו עסקינן במקרה של ניזוק צעיר שטרם החל בכתיבת סיפור חייו, יש לפסוק פיצוי על בסיס החזקות הנוגעות לצעירים בתחילת דרכם. בנדון, התובע נפגע בתאונה בעת שהיה בן 23, צעיר שטרם החל לכתוב את סיפור חייו. מאז אירעה התאונה ועד היום, התובע לא הצליח להשתלב בעבודה ואין לו יציבות תעסוקתית כלשהי והוא סובל מנכות שאינה זניחה, בתחום האורתופדי ופסיכיאטרי. בנסיבות אלה, יש לחשב את הפסדיו של התובע לפי נכות תפקודית בשיעור 40%, כפי שפורט לעיל, שכר ממוצע במשק, ולפי חישוב אקטוארי מלא.
69. חישוב הפסדי התובע בראש הנזק של גריעה מכוסר ההשתכרות הינו כדלקמן:
 $10,483 \text{ ₪ (שכר ממוצע במשק)} * 40\% \text{ (נכות תפקודית)} * \text{מקדם היוון } 3\% \text{ עד גיל } 67 = 1,109,056 \text{ ₪}$
70. לסכום זה יש להוסיף הפסדי פנסיה בשיעור 12.5%, קרי סך בשיעור 138,632 ₪.

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 10064-05-15 פלוני נ' אחים שבע שיווק תוצרת חקלאית בע"מ

71. סך הפסד התובע בראש הנוק גריעה מכוסר ההשתכרות, כולל הפסד פנסיה הינו- 1,247,688 ₪.

עזרת הזולת

72. בהתאם לנתונים שהוכחו, התובע נפגע בגיל צעיר, היה בתקופות אי כושר ממושכות, עבר שני ניתוחים וללא ספק, נדרש לעזרה מוגברת של בני משפחתו. לאור טיב הפגיעות והמגבלות מהן סובל התובע בעקבות התאונה, סביר בעיני שהוא יזקק לעזרה גם בעתיד, לבטח במטלות הדורשות מאמץ גופני.

73. אין חולק שהתובע לא נעזר בעזרה בשכר וקיבל את העזרה לה הוא זקוק מבני משפחתו, אך ההלכה היא, שאם ניזוק זקוק לעזרה שניתנה לו על-ידי קרוב משפחה, אין לראות בכך בלבד, עילה לשלילת הזכות לקבל פיצוי מן המזיק (דוד קציר **פיצויים בשל נזק גוף** 42 (התשנ"ח 1997), ראה גם ע"א 93/73 **שושני נ' קראוז ואח'**, פ"ד כח(1) 277). לכן, השאלה איננה אם התובע קיבל בפועל עזרת צד ג', אלא אם היה זכאי לקבלת עזרה כזאת ואם זו ניתנה לו בין על ידי אדם שאיננו קרוב משפחה ובין על ידי קרוב. התשובה לשאלה האחרונה יכול שתשפיע על שיעורו של הפיצוי.

74. בנסיבות העניין, יש לקבוע, כי אכן התובע היה זקוק לעזרת צד ג', במובן זה שבתקופות אי הכושר הוא היה ונזקק לעזרה אינטנסיבית, החורגת מעזרה רגילה של בן משפחה וסביר שיזדקק לעזרה גם בעתיד, לבטח במטלות הדורשות מאמץ גופני.

75. לעניין שיעורו של הפיצוי, וכמפורט בעניין שושני הנ"ל, יש לקבוע כי יש להעמיד את הסכום על שיעור נאות (שם, 279-280א), ובהעדר נתונים אובייקטיביים, יפסק סכום גלובלי לטובת התובע (ראה ע"א 315/83 **עגור נ' איזנברג ואח'**, פ"ד לט(1) 197, 205, וכן ע"א 663/84 **עטיה נ' עטיה**, פ"ד מד (3) 720, 730) על בסיס הלכה זו, ובהעדר נתונים על הוצאה ממשית ועל היקפה, יש לקבוע את הפיצוי בראש נזק זה, על דרך האומדנה.

76. במכלול נסיבות העניין, בשים לב לתקופות אי הכושר, לניתוחים שעבר התובע ולמגבלותיו כיום, אני מוצא לנכון להעמיד את עזרת הצד ג' לעבר ולעתיד על סכום של 80,000 ₪.

הוצאות רפואיות ואחרות

77. התובע נפגע בתאונה שהוכרה ע"י המוסד לביטוח לאומי כתאונת עבודה, ולכן בעיקרון מכוסות כל הוצאותיו הרפואיות ע"י המוסד לביטוח לאומי, מכוח הוראות חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב) התשנ"ה – 1995, ועל אף האמור, אין ההוצאות הרפואיות מכוסות במלואן ע"י המל"ל

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 10064-05-15 פלוני נ' אחים שבע שיווק תוצרת חקלאית בע"מ

וקופת החולים "עד השקל האחרון" ולעיתים ישנם פערים בין ההוצאות בפועל לבין תשלומי השיפוי.

78. לא מצאתי מקום לפסוק לתובע הוצאות נוספות בגין ניידות. הגם שהתובע סובל מכאבים הקורנים לגפיים התחתונות, לא הונחה לפניי ראייה, ולפיה התובע אינו יכול להתנייד בתחבורה ציבורית או כי נכותו מצדיקה פסיקת פיצויים בגין הוצאות ניידות.

79. לאחר שעיינתי בחומר הראיות שהונח לפניי ובנתוני התיק, לרבות במצבו הרפואי של התובע והסיכוי שיידרש לעבור טיפולים רפואיים גם בעתיד, אני מוצא לפסוק פיצוי על דרך האומדנה סך בשיעור 10,000 ₪, לתקופת העבר והעתיד.

נזק לא ממוני

80. התובעת עותר לפיצוי בגין נזק לא ממוני בשיעור 450,000 ₪, בגין הסבל שעבר בעקבות התאונה, הנכויות והכאבים מהם הוא סבל וסובל עד היום והניתוחים שנדרש לעבור בגבו. הנתבעת מציעה בראש נזק פיצוי בשיעור 60,000 ₪.

81. בעת שקילת הנזק הלא ממוני, ראוי לתת ביטוי לתהליך שעבר התובע לאחר התאונה ועד היום, לניתוחים שעבר בגבו, לכאבים שסבל וסובל עד היום, ולתקופות בהן לא היה מסוגל לתפקד ולדאוג לעצמו. עיון בתיעוד הרפואי ובחוות דעת המומחים כולם מעלה כי ללא ספק האירוע גרם לתובע לסבל יומיומי משמעותי.

82. בהתאם להנחיות בפסיקה בנוגע לפיצוי בגין נזק לא ממוני בתביעות נזיקין מסוג זה, ובשים לב לסבל שהיה מנת חלקו של התובע ולנכות שנותרה לו, אני מעמיד את הפיצוי בגין נזק לא ממוני על סך של 150,000 ₪.

ניכויים

83. מהסכומים שנפסקו יש לנכות את תגמולי המוסד לביטוח לאומי שהתקבלו בגין התאונה בהתאם לחוות הדעת המעודכנת שהגישה הנתבעת, בסך 1,306,550 ₪.

הערכת הנזקים

84. מתקבלת הערכת הנזקים הבאה:

א.	הפסדי שכר לעבר בתוספת פנסיה -	₪ 417,292
ב.	גריעה מכושר ההשתכרות בתוספת פנסיה -	₪ 1,247,688
ג.	עזרת הזולת -	₪ 80,000

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 10064-05-15 פלוני נ' אחים שבע שיווק תוצרת חקלאית בע"מ

ד.	הוצאות רפואיות -	₪ 10,000
ה.	נזק לא ממוני -	₪ 150,000
ו.	בניכוי תגמולי מל"ל	₪ 1,306,550 -
סה"כ-		₪ 598,430

סוף דבר

85. התביעה מתקבלת.

86. הנתבעת תשלם לתובע סך של 598,430 ₪, בצירוף הוצאות משפט (בכפוף לקבלות) ובצירוף ריבית ממועד התשלום, וכן בשכר טרחת עורך דין, בשיעור 20% מהסכום שנפסק בצירוף מע"מ.

87. הסכומים שנפסקו לעיל ישולמו בתוך 30 יום מהיום, אחרת יישאו הפרשי הצמדה וריבית כדין.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך 45 יום.

פסק הדין מותר בפרסום, שעה שהוא אינו כולל פרטים מזהים אודות התובע.

המזכירות תשלח העתק פסק דין זה לצדדים.

ניתנה היום, ד' ניסן תש"פ, 29 מרץ 2020, בהעדר הצדדים.

דב גוטליב, שופט